

O b 15-letnici izhajanja lista »Glas« se pridružujemo čestitkam delovnemu kolektivu in uredništvu lista za uspehe, ki so jih dosegli v zadnjih letih pri obveščanju naših delovnih ljudi o pomembnih problemih socialističnega razvoja naše družbe, posebno pa še o problematiki razvoja na Gorenjskem.

Misel, ki se je porodila pred 15 leti o ustanovitvi lokalnega lista, je padla na plodna tla in danes že težko govorimo o gorenjski družini, ki ne bi bila naročnik Glasa in ki ne bi tega lista z vso skrbnostjo in z vsem zanimanjem prebirala. Takratni izvršni odbor okrajnega odbora Osvobodilne fronte Kranj, ki je dal pobudo za izdajanje tedenskega lista pod imenom »Gorenjski glas«, je videl v tem željo in potrebo delovnega človeka, da se sproti seznanja z nalogami in problemi izgradnje naše domovine in pri tem mobilizira vse sile, da bi čimprej zaključili in odstranili posledice druge svetovne vojne. Hkrati pa, da bi se temeljito pripravili na še nove naloge, ki po svoji teži ne bodo nič lažje, neke celo tudi težje kot v preteklosti. Prav zaradi tega in zaradi tako odgovorne in pomembne naloge je bil in je še danes lokalni tisk toliko bolj potreben, razumljivo z drugačno vsebino in z novimi nalogami.

Okrajni odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva Kranj je vedno v svoji aktivnosti posvečal izredno pozornost tisku in vsem sredstvom informacij, kar kažejo stališča izvršnega odbora Okrajnega odbora Socialistične zveze, ki so javno publicirana. Posebno skrb pa je posvetil

OB JUBILEJU

vsebinski osrednjega lokalnega organa, ki naj bi stalno in neposredno obveščal naše občane — vse delovne ljudi Gorenjske o sodobnih problemih in nalogah vseh nas pri nadaljnjem razvoju naše socialistične skupnosti. To nalogo je tudi naš lokalni tisk v glavnem opravil in tolmačil težnje delovnega človeka v pogojih naše socialistične graditve. Ali je v celoti uspel zadovoljiti vsa naša pričakovanja, pa prepušчам oceno bralcem. Vsekakor pa želimo, da bi bralci čimbolj konstruktivno sodelovali z listom in v skupnih naporih pripomogli k zbolšanju njegove vsebine in kvalitete ter prilagodili list razvijajočim potrebam komunalnega razvoja, zlasti pa organom družbenega samoupravljanja. Posebno bi želeli, da v tem listu sodelujejo naša vodstva organizacije Socialistične zveze, zveze sindikatov in organi družbenega samoupravljanja. Zakaj ravno to postavljamo in se obračamo na te odgovorne organe? Vsem nam je dobro poznano, da je od dobrega in pravilnega obveščanja ljudi o dejanskem položaju, problemih in nalogah v mnogočem odvisen naš skupni uspeh. Mislimo pa, da je sedanjí čas tako pomemben za nadaljnji socialistični razvoj naše družbe, da ni mogoče v teh pogojih podcenjevati nikogar in nobenega problema, ki se konkretno pojavlja v naši praksi. Zelo dobro poznamo govor tova-

riša Tita v Splitu, nadalje ukrepe zveznega izvršnega sveta in zvezne ljudske skupščine, kakor tudi sklepe republiške ljudske skupščine, ki so nas vsi resno opozorili na zelo važne probleme, ki se tičejo nadaljnjega poglobljanja socialističnih družbenih odnosov. Vsi ti problemi so nam dobro poznani in začeli smo jih z vso resnostjo reševati in kar je najvažnejše — delovni ljudje Gorenjske kažejo vso pripravljenost odstranjevati vse tisto, kar nas moti pri nadaljnjem razvoju naše družbe. V tej veliki pripravljenosti oziroma aktivnosti vseh družbenopolitičnih faktorjev — tako krajevnih, občinskih in okrajnih — zlasti pa naših delovnih ljudi v tovarni, šoli, zadrugi, zdravstvenih zavodih itd., ima prav organizacija Socialistične zveze pomembno vlogo pri usmerjanju tako pomembnega družbeno-političnega gibanja. Naš gospodarski in družbeni razvoj gre z veliko naglico naprej in ob tej dinamiki družbenega razvoja človek nujno potrebuje taka sredstva informacij, ki mu lahko konkretno služijo v njegovi vsakdanji družbeni aktivnosti. Diskusije bodo vsak dan bolj potrebne in nujno zahtevajo večjo aktivnost tudi lokalnega tiska pri usmerjanju konstruktivne razprave in razčiščevanju problemov, ki se pojavljajo na področju delitve dohodka, proizvodnje, proizvodnosti dela, zunanega in no-

tranjega tržišča, hkrati pa mora pomagati samoupravnim organom izoblikovati njihovo mesto, vlogo in tudi resnico. Vsekakor pa je naša skupna naloga in odgovornost, da je vsebina lista prilagoden našim konkretnim razmeram in da odstranjujemo iz lista vse tisto, kar lahko slabo vpliva na razpoloženje delovnega človeka; usmeriti moramo vse sile na to, da mobiliziramo slehernega delovnega človeka za vse tiste naloge, ki nam zagotavljajo uspeh.

Mnogokrat se v praksi srečamo z nešteti konkretnimi problemi, ki jih skušamo reševati in urediti na svojstven način, da bi pa pri tem zagotovili neposredno udeležbo vseh naših delovnih ljudi pri upravljanju in konkretnem odločanju, pa menimo, da je ravno organizacija Socialistične zveze tisti politični faktor v sistemu neposredne demokracije, ki zagotavlja in daje možnost, da se javno razčiščujejo in rešujejo konkretni skupni naši problemi graditve socialističnih družbenih odnosov. Ob teh nalogah, ki jih postavlja naš razvoj pred organe samoupravljanja in vodstva Socialistične zveze, menimo, da bodo naš list Glas, listi delovnih kolektivov in organizacij Socialistične zveze v mnogočem pripomogli k pravilni in točni informaciji ter hkrati omogočili delovnemu človeku, da tudi preko tiska lahko vpliva na formiranje politike občine in samoupravnih organov pri konkretnem odločanju oziroma ukrepih.

MARTIN KOŠIR

Pretekli tork sta oba zbora okrajnega ljudskega odbora Kranj soglasno sprejela resolucijo o gospodarskem in družbenem razvoju v okraju v letu 1962. Resolucija je pomemben dokument na poti nadaljnjega gospodarskega in družbenopolitičnega razvoja na našem območju. Njena odlika je prav v tem, da zelo konkretno določa posamezne naloge, ki jih je z enotno akcijo moč izpolniti.

Mnoge težave v našem gospodarskem in družbenem življenju, ki jih prav v zadnjem času tako prizadeto in energično odpravljamo, so nastale tudi zato, ker v preteklosti mnogokrat nismo dovolj dosledno izvajali ti-

stih nalog, ki smo si jih v raznih resolucijah, planih in drugih dokumentih sami postavljali. V naši gospodarski praksi, planiranju in na področju materialne delitve sploh so se mimo pravilno postavljenih ciljev prebijale razne osebne želje, ambicije in potrebe, ki niso upoštevale realnih možnosti in niti postavljenih načrtov in so zato vnašale zmedo v naš gospodarski in družbeni razvoj. Prav ti pojavi so nas pripeljali do položaja, o katerem je govoril

predsednik Tito v Splitu. Njegov govor so delovni ljudje sprejeli s takim navdušenjem, da ni nobenega dvoma več, da prav politika, ki je pojasnjena v sklepih izvršnega komiteja CK ZKJ in v govoru tovariša predsednika ustreza najgloblji težnji vseh nas. Težave, ki so, pa lahko odstranimo le s potrebnimi družbeno disciplino in izvajanjem nalog, ki si jih sami postavljamo, da okrepiamo materialno osnovo socializma in socialističnih odnosov. Če pa premagovanje gospo-

darskih težav terja določene napore in žrtve, potem je treba le-te pravilno razdeliti in jih morajo prevzeti v ustreznih meri tudi družbeni skladi, čeprav to terja tudi bistvene revizije planov in proračunov. Prav v tej smeri daje sprejeta resolucija konkretne napotke ljudskim odborom, gospodarskim organizacijam in družbenim organom v družbenih službah.

Med vzroki za razne neskladnosti za počasnejši razvoj gospodarstva so tudi pomanjkljiv-

osti, do katerih je prišlo v preteklih letih na področju investiranja. Te pomanjkljivosti so bile sicer tudi doslej že večkrat kritizirane, vendar je bila kritika običajno zelo neosebna in posplošena. Taka kritika seveda ne zagotavlja, da bi v prihodnje ne prišlo več do podobnih pojavov. Zaradi tega bo pač potrebno, pa če nam je to ljubo ali ne, v prihodnje v vsakem podjetju, v vsaki komuni posebej resneje postaviti vprašanje, kako je go-
pravzaprav s sredstvi, ki smo

jih investirali v preteklih letih; kakšne rezultate nam ta sredstva dajejo in zakaj nam ne dajejo tistega, kar smo od njih pričakovali. Le tako bomo lahko vplivali na uspešnejšo investicijsko politiko v prihodnjih letih. Zato resolucija posebej poudarja načelo, da moramo v letošnjem letu v gospodarstvu predvsem zagotoviti izgradnjo že začeti objektov, da se tako čimprej omogoči izkoriščanje novih kapacitet. Še posebej pa je poudarjena naloga, da je treba v prvi vrsti zagotoviti modernizacijo proizvodnih procesov, ki bodo omogočili večjo produktivnost, bolj ekonomično izrabo zmogljivosti
(Nadaljevanje na 3. strani)

S SKUPNIMI NAPORI

Alžirski begunci se vračajo iz sosednjih arabskih držav na svoje domove

Številke in dejstva

Razvojna pot časnikarstva na Gorenjskem se ni začela šele pred petnajstimi leti. Toda namen tega prispevka ni nadrobneje opisovati zgodovino te dejavnosti v tem predelu Slovenije, podčrtati vse pozitivne in negativne črte v njenem razvoju. Kakorkoli smo ponosni na napredne in revolucionarne ideje, vpisane na strani listov — tiskanih in ciklostiranih — ki so izhajali v preteklosti na Gorenjskem, bi hoteli ob tej priložnosti nanizati le nekaj najosnovnejših števk in dejstev o razvoju časopisne dejavnosti na Gorenjskem po zmagoviti revoluciji.

Že v juniju 1947. leta je izvršni odbor Osvobodilne fronte kranjskega okraja imenoval uredniški odbor, ki naj bi pripravil izdajanje okrajnega lista »Gorenjskega glasa«. Za urednika je bil imenovan Dušan Bavdek, tedanji poverjenik za kulturo in prosveto OLO Kranj. Uredniški odbor je izdal prvo številko »Gorenjskega glasa« v oktobru 1947. leta; do 1. oktobra naslednjega leta pa je izšlo le 6 števk lista. Žal, nobene teh števk ni bilo v arhivih okrajnega ljudskega odbora niti v tiskarni niti v študijski knjižnici. »Gorenjski glas« je tedaj izhajal na malem četrtninskem formatu na 8 straneh.

1. oktobra 1948. leta pa je začel list redno izhajati. Do konca leta je izhajal štirinajstredno. V uvodniku prve redne številke je »redništvo« poudarilo, da želi biti list mobilizator in organizator političnega življenja v okraju. Za urednika je bil imenovan Marjan Telatko. Že naslednje leto je list začel izhajati redno tedensko na

povprečno šestih straneh A3 formata. 17. februarja 1949. leta je »Gorenjski glas« prvič menjal naslovno stran (glavo) — to je pozneje spremenil še devetkrat!

Do konca 1951. leta je list izhajal v istem formatu. V tem času je še dvakrat menjal naslovno stran in leta 1951 omejil obseg na 4 strani tedensko — predvsem zaradi pomanjkanja finančnih sredstev.

V prvi številki naslednjega letnika (leta 1952) je prišlo do bistvenih sprememb v listu in v redakciji. »Gorenjski glas« se je tedaj združil z »Jesenjskim kovinarjem« in obdržal svoje prejšnje ime. Za odgovornega urednika je bil imenovan Verko Gasar (dotedanji urednik »Jesenjskega kovinarja«). List je začel izhajati v večjem formatu na štirih straneh — in je seveda spet menjal naslovno stran. Redakcija se je tedaj po številu zaposlenih novinarjev kar potrojila — v njej so delali trije novinarji. Naklada lista je prvič presegla številko 5000.

Med letom je prišlo v redakcijo do večjih kadrovskih sprememb. Verko Gasar je urejal list do 19. aprila, nato pa je bil »Gorenjski glas« brez urednika do 13. septembra. Za vsebino lista je v tem času odgovarjal uredniški odbor. Po 13. septembru nasledimo na listi urednikov spet prvega urednika — Dušana Bavdka, ki je vodil list do konca leta. V aprilu in maju 1952. leta je uredništvo »Gorenjskega glasa« izdalo dve številki priloge »Dve strani javnih pogovorov«. Priloga je bila zamišljena kot neke vrste javna tribuna, preko katere naj bi se raz-

pravljalo o vseh perečih družbeno-političnih, kulturnih in drugih problemih. Zaradi neizdelane koncepcije, kadrovskih težav in gmotnih neprilic, priloga ni začela.

1953. leta se je list preimenoval v »Glas Gorenjske«, menjal naslovno stran in del uredništva, list pa sem začel urejati jaz. V tem letu je list nekoliko zmanjšal format in izhajal povprečno na 6 do 8 straneh. Do 1955. leta v listu niso bili nobeni bistveni spremembi, vsaj formalnih ne, razen da je še enkrat spremenil naslovno stran (št. 21 — 23. maja 1953). V tem času se je redakcija kadrovske utrdila in številčno povečala. V njej je delalo 1955. leta 6 novinarjev.

V tem času je na pobudo grafičnih delavcev — zaposlenih v gorenjski tiskarni — vznikla ideja o združitvi »Glasa Gorenjske« in tiskarne v enotno podjetje. Ta zamisel se je v letu 1955 tudi realizirala. Ni dvoma, da je združitve lista s tiskarno ugodno vplivala tudi na razvoj lista kot na razvoj časopisne in tiskarske dejavnosti na Gorenjskem sploh.

Naslednje leto je »Glas Gorenjske« začel izhajati dvakrat tedensko: vsak ponedeljek na 4 straneh in vsako soboto na osmih. V tem letu je list prvič presegel naklado 9.000 izvodov. Zaradi vse obsežnejše časopisne, založniške in tiskarske dejavnosti in okviru novega časopisnega podjetja Gorenjski tisk, je bil 12. oktobra 1956 imenovan za odgovornega urednika »Glasa Gorenjske« Miro Zakrajšek, avtor tega sestava pa je postal direktor skupnega časopisnega in tiskarskega podjetja.

Od leta 1956 pa do avgusta leta 1958 v listu ni bilo bistvenih kadrovskih sprememb. V začetku leta 1956, 1957 in 1958 je list po stari navadi že sedmič, osmič oziroma devetkrat menjal naslovno stran. Ni pa dvoma, da se je v tem času list vsebinsko izpopolnil in si izklesal čvrsto podobo političnega pokrajinskega lista. 1. avgusta 1958. leta je dotedanji odgovorni urednik Miro Zakrajšek odšel v Ljubljano k ljudski pravici na novo dolžnost. Odšel pa vse do septembra 1961. leta se redakcija kadrovske ni ustalila. Od 3. oktobra 1958 do 17. novembra istega leta je list urejal Miloš Mikeln, od 17. aprila 1959 do 3. februarja 1960 pa Vojko Novak. Vmes in pozneje do 25. septembra 1961. leta pa sem bil odgovorni urednik lista spet jaz. Od tedaj je odgovorni urednik Gregor Kocijan.

Konec 1959. leta je »Glas Gorenjske« začel objavljati kot posebno prilogo »Uradni vestnik okraja Kranj«, predvsem z namenom, da spozna čimširši krog volivcev s sklepi ljudskih odborov na Gorenjskem.

S 1. januarjem 1960 je »Glas Gorenjske« začel izhajati trikrat tedensko: vsak ponedeljek, sredo in soboto. Istega leta v novembru je okrilil naslov in začel izhajati kot »Glas« na nekoliko večjem formatu. 5. novembra 1960. leta je bila stiskana prva številka »Glasa« na rotacijskem stroju. Spričo vse večje naklade ni bilo mogoče več tiskati lista na posklem tisku, ki je neprimerno počasnejši od rotacijskega. Samo za primer: na posklem tisku smo porabili za natis ene številke lista na osmih straneh in v nakladi 14.500 izvodov skoraj 40 ur (tiskali smo ga torej dva dni), na rotacijskem stroju pa ga stiskamo v istem obsegu in pri isti nakladi v 6 do 7 urah.

V 1961. letu je »Glas« nekoliko spremenil svoj koncept. Uvedel je nove komunalne rubrike in tako praktično postal združeno glasilo političnih organizacij vseh petih komun v kranjskem okraju. 27. septembra je izšla prva številka tako urejenega lista, nekoliko pozneje pa tudi prva številka nove priloge »Glasove panorame«. V letu 1962 je »Glas« začel občasno objavljati tudi novo prilogo »Naši problemi«.

Toliko na kratko o nekaterih formalnih in nekaterih bistvenih spremembah v listu od ustanovitve do danes. Morda za konec še nekaj števk o gibanju naročnikov in nakladi lista sploh. Podatki nam povedo tole:

Leto	Naklada
1947	2.000
1948	2.800
1952	5.600
1956	9.595
1957	9.311
1958	9.525
1959	10.399
1960	12.331
1961	14.238
1962	14.550

Zanimivo je, da se je število naročnikov najbolj dvignilo 1956. in 1960. leta, ko je list začel izhajati dvakrat oziroma trikrat tedensko. Kaže, da naš nagel družbeno-politični razvoj terja tudi od pokrajinskih listov, da gredo v korak s časom in da so kar se da aktualni.

SLAVKO BEZNIK

Oblikovanje lastne podobe

Petnajst let je dovolj dolgo obdobje, da si list lahko dokaj dobro izoblikuje svojo podobo. Pot, ki jo je »prehodil« Glas, seveda ni bila lahka, saj se je bilo treba prebiti mimo številnih čer: mimo finančnih težav, kadrovskih problemov itd. Treba je bilo dobro gospodariti, ker sredstva niso bila nikoli preobilna, obenem pa se je seveda morala dvigati kvaliteta. Jasno je, da tudi bolj proti bravičevemu nezaupanju ni bil vedno lahek in še danes daje redakcija težje misli. Toda kljub vsem prebrudenim in še sedanjim težavam je Glas doprinal in še doprinala dokajšnjo delež k oblikovanju javnega mnenja in k kulturni in politični podobi Gorenjske. Ustvaril je že določeno kvaliteto na področju publicistike in tako opravičil svoj obstoj.

V tem našem jubilejnim razmišljanju ne smemo mimo pomena in vloge pokrajinskih listov, med katere spada seveda tudi Glas. Ni dvoma, da občani v manjših politično-teritorialnih enotah (okraj oziroma občina) spričo notranjih potreb in splošnega družbenega razvoja želijo imeti sredstvo informacij kot orodje za razčiščevanje problemov na svojem področju in kot orodje v boju za boljše, bolj humane odnose med ljudmi. Pokrajinski listi imajo prav zaradi teh najtistih težejih in pomembnejših vlog. Ti listi morajo posredovati vse tisto — lahko rečemo — lokalno, kar ostala sredstva informacij — dnevniki, radio, televizija itd. — ne morejo, ker je pač njihovo področje »preobširno oziroma ker tudi ni njihovo namen podrobneje zajemati lokalne problematike. V sklopu celotnega dogajanja in v luči širših družbeno-političnih vidikov morajo pokrajinski listi obravnavati in razreševati ožjo, lokalno problematiko, zakaj le tako je možno ustvarjati kompleksno podobo dogajanja in družbeno-politične problematike.

Vsiljuje se vprašanje, ali je našel Glas pravo mesto v družbeno-političnem življenju Gorenjske in v sklopu celotnega sistema informiranja našega občana — to na eni strani, na drugi pa — ali je našel svoje mesto glede na dnevni oziroma ostali tisk. Na vse to moramo odgovoriti pritrilno, zakaj lahko trdimo, da je Glas v svojem petnajstletnem izhajanju odigral vlogo, kakršno naj pokrajinski list v resnici ima.

Jasno je, da si ni mogoče zagotoviti pravilne poti brez dobro izdelanega koncepta, ki mora ustrezati namenu lista. Pri tem je naj-

pomembnejše, da morajo pokrajinski listi v polni meri dopolnjevati dnevni tisk in s tem pripomoči k soočenju dveh hoten v žurnalistiki, brati pa morajo občano omogočiti kar se da popolno sliko dogajanja in problematike. Takšno dopolnjevanje je edino smotna in pravilna, obenem pa tudi najbolj učinkovita (Pri tem velja zapisati, da je standard našega občana že tako visok, da bi brez pomisleka lahko imela vsaka družina oba lista — to je pokrajinski in dnevnik. Prepričan sem, da je to možno in da bi bila tako obveščenost našega občana zelo popolna).

Glas je napravil v tej smeri precej oziroma lahko rečemo, da si je na tej osnovi kot pokrajinski list ustvaril svojo žiljensko podobo. Seveda do te-a ni prišlo lahko. Če prebiramo številke Glasa za nekaj let nazaj, opazimo, da se je zaradi ne dovolj izčiščenega koncepta v tej smeri dokaj neenakomerno loteval problematike na svojem področju in sem in tja izražal težnjo po seganju na širše področje (seveda ne dovolj izčrpano). Kljub različnejšim tendencam (objektivnega in subjektivnega značaja) pa je šel Glas po pravi poti in sčasoma dosegel dokaj popolno obliko. Določeni izraz pa je našel ob realizaciji koncepta tako imenovanih komunalnih rubrik (ki zajemajo posamezne občine — Jeseniški kovinar, Kranjski glas, Loški delavec, Radovljica, komuna in Trški vestnik). Ta koncept omogoča prodor celotne lokalne problematike v list in sistematično kar se da popolno obravnavanje problemov in s tem informiranje občana na področju Gorenjske. Logično je, da je bilo treba ob vsem tem rešiti finančni problem (ki seveda še vedno ni zadostno rešen) in jasno tudi kadrovske (kjer tudi še ni moč doseči popolnega ravnotežja). Sistem komunalnih rubrik omogoča, da lahko iz pravilnega družbeno-političnega aspekta zasledujemo problematiko na terenu in usmerjamo ter oblikujemo javno mnenje na določenem področju. Glas si je ob določenem prehodu na takšen koncept (jeseni 1961) ustvaril možnost za nadaljnji razvoj oziroma si je od prl perspektivo, ki mnogo obeta (seveda ob nenehni rasti kvalitete, k je najpomembnejši pogoj za uspeh list). Zanimivo je, da so po tej poti po zgledu Glasa tudi nekateri dr pokrajinski listi (Dolenjski list, 7 savske tednik, Primorske novice).

Novi koncept je za Glas pot širjenja kroga bralcev in brati a tivnih soustvarjalcev. List se ne zapirata ozko v svoje meje, ampak želi postati tribuna za izmenjavo mnenj in razčiščevanje problemov. Žal, moramo prav ob tem ugotoviti, da je v tej smeri zelo težko prodreti in je videti, kot da bi se naši občani bali nastopati v tisku in javno izražati svoje mnenje. Jasno je, da gre pri tem le za konstruktivno kritiko in za tehtne predloge občanov, ki naj pomagajo pri razreševanju gospodarskih, političnih, kulturnih in drugih vprašanj.

Postaja na poti dolgi petnajst let so bile različne in vsaka je prinesla nekaj novega, vendar pa prav ta — ob petnajstletnici vznjaja upanje, da bo list na zdravih osnovah tradicije v prihodnosti dosegel v kvaliteti znaten skok naprej, s čimer bi se nedvomno spričo vloge, ki jo ima že sedaj, pomembnost lista še povečala, razen tega pa bi se povečalo število bralcev.

GREGOR KOČIJAN

S SKUPNIMI NAPORI

(Nadaljevanje s 1. strani)

in višjo rentabilnost poslovanja. Taka investicijska politika nam lahko omogoči hitrejšo uveljavljanje naših proizvodov na tujih tržiščih.

Resolucija posebej obravnava tudi vprašanje poglobljanja družbenih odnosov v gospodarstvu in v družbenih službah. Politčna osnova naše poti v socializem sta nedvomno delavsko in družbeno upravljanje. Zelo napačna je misel, da je do sedanjih težav prišlo zaradi nadaljnega razvijanja samoupravnega sistema pri nas. Praksa nam pove, da so se razne slabosti in anomalije pojavile posebno tam, kjer je bilo samoupravljanje slabo, kjer se je o mnogih pomembnih stvareh sklepalo za zaprtimi vrati. Zato je v skladu s celotnim družbenim in gospodarskim razvojem treba še vnaprej razvijati delavsko in družbeno samoupravljanje, še zlasti na področjih, kjer se doslej ni dovolj uveljavilo. Hkrati pa je treba v večji meri kot doslej organizirati družbeno kontrolo, ki naj zagotovi normalno usklajevanje posameznih in splošnih interesov in prepreči razne pojave lokalizma, sovražništva in nacionalizma.

Kar zadeva notranjo delitev dohodka v gospodarskih organizacijah, je posebej poudarjena naloga, naj gospodarske organizacije prilagode svojo notranjo organizacijo novim družbeno-gospodarskim odnosom in svoje poslovanje načelom dobrega gospodarjenja. Občinski zbori

proizvajalcev morajo v mnogo večji meri kot doslej spremljati dejavnost gospodarskih organizacij in njihovih samoupravnih organov in jih s svojimi priporočili usmerjati pri delitvi čistega dohodka. S tem v zvezi se v mnogih gospodarskih organizacijah pojavlja že znana slabost, da o vseh pomembnih stvareh v zvezi s pravilniki in dokumentacijo k pravilnikom o delitvi čistega in osebnega dohodka sklepajo le nekateri strokovnjaki, ki se v glavnem ukvarjajo z najrazličnejšimi preračunavanji in analizami, ki naj bi opravile sedanje stanje, manj pa prepuščajo besedo o teh stvareh samoupravnim organom, ki naj bi z vidika splošnih potreb in koristi pretresli delo v podjetjih v preteklosti in usmerili delo tako, da do podobnih težav ne bi več prihajalo. Samoupravni organi bi morali mnogo aktivneje razpravljati o teh problemih, zlasti pa bi morali zagotoviti, da se z novimi pravilniki o delitvi osebnih dohodkov uvažajo izpopolnjene osnove in merila za njihovo delitev, ki bodo zagotavljala, da se bodo osebni dohodki oblikovali po vrednosti opravljenega dela in v odvisnosti od doseženega poslovnega uspeha podjetja.

Cilji in naloge, ki jih navaja sprejeta resolucija, bodo lahko uresničeni le z naporom vseh nas. Se zlasti pa je važno, da ta napolnila in naloge upoštevajo pri izvajanju svoje politike občinski ljudski odbori in delovni kolektivi vseh gospodarskih organizacij v okraju.

Od skromnih začetkov do moderne tiskarne

Danes si življenja brez časopisa ne moremo predstavljati. Skoraj ni človeka, da ne bi na dan pogledal vsaj en list, dnevnik ali tednik. Vedno želimo zvedeti kaj novega, kar se dogaja doma in po svetu. In kako so se ljudje najprej obveščali? Vesti so vklešavali v kamen, pisali so jih na kožo in podobno. Danes (v »atomski dobi«) pa imamo že časnike, ki imajo večmilijonsko naklado, a je vsa naklada toliko težka, kot je bila včasih samo vest vklesana v skalo.

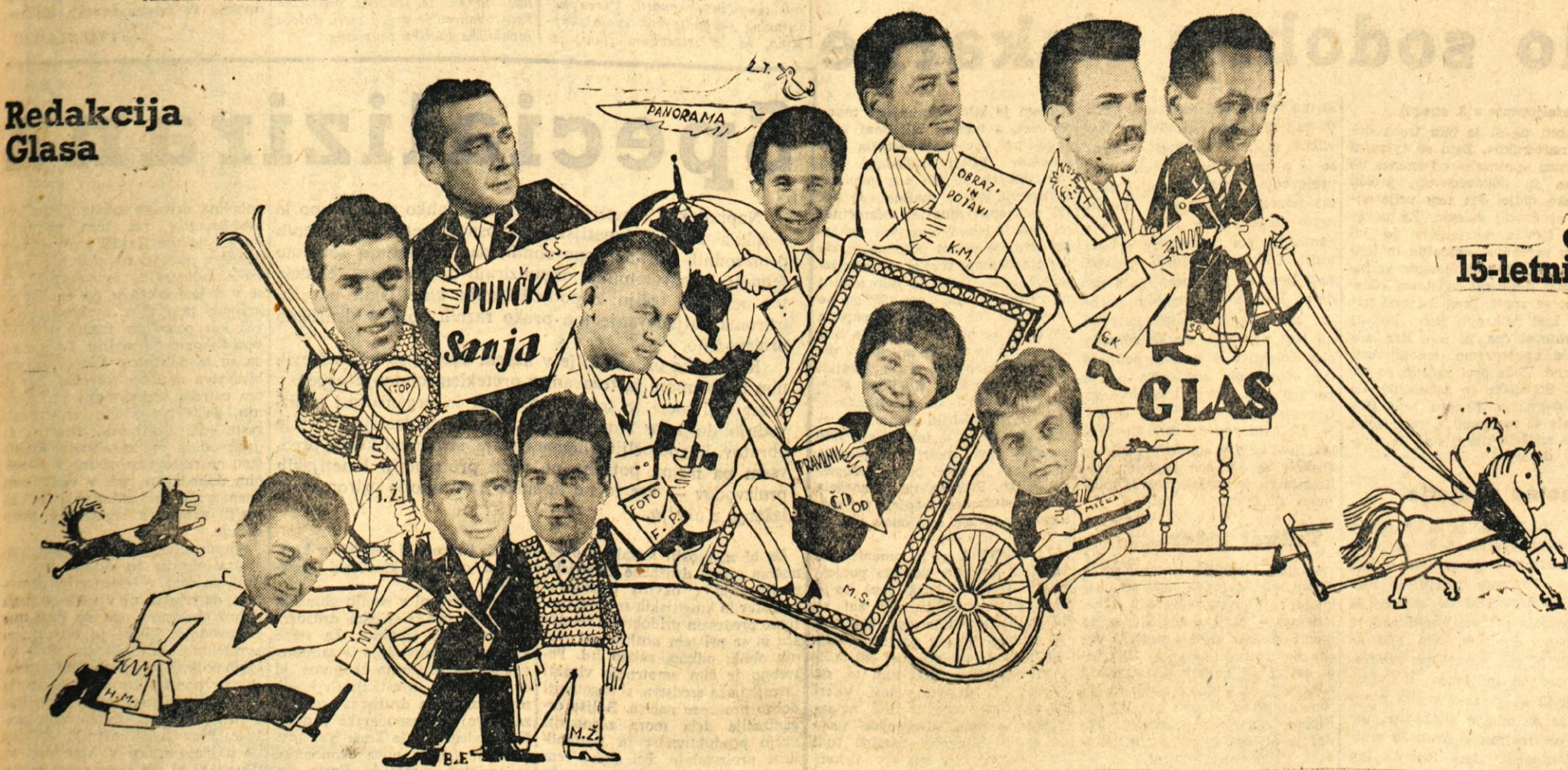
Vsak časopis ima po svoje zanimivo preteklost, še posebej pa so zanimivi začetki. Tako je tudi z našim »GLASOM«. Za prve »GLASA« ni bilo niti pravega uredništva niti ljudi, ki bi bili vajeni novinarskih veščin, da bi nicali stavke v posamezne zvrsti. Prve številke »GLASA« so nastajale na domovih njegovih ustanoviteljev. In že takrat so tiskali list pod isto streho kot ga danes. Petnajst let pa je obdobje, ki pri ustvarjanju lista, kakršen je »GLAS«, že nekaj pomeni. Raz-

mere so se v petnajstih letih bistveno spremenile, bodisi pri urejanju lista kakor tudi v tiskarskih zmogljivostih.

Lov za naročniki

Zastareli in izrabljeni stroji niso bili kos tiskanju zahtevnejših tiskovnin. Temu primerne so bile tudi prve številke »Glasa«. Seveda takrat za oči list ni bil nič kaj mikaven, toda led je bil prebit.

Redakcija Glasa

ob 15-letnici

Socialno zavarovanje NA GORENJSKEM

Povojni razvoj socialnega zavarovanja na Gorenjskem je bil brez dvoma odvisen od gospodarskega in splošnega družbenega razvoja na tem področju.

Gorenjska je bila že pred vojno razmeroma dobro gospodarsko razvita. Najbolj močna industrijska centra sta bila Jesenice z Železarno in Kranj s tekstilno industrijo.

V letu 1939 je bilo na Gorenjskem okoli 16.000 zavarovancev, ki so bili v glavnem zavarovani pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Kranju in Bratovski skladiščni na Jesenicah. Socialno zavarovanje ima zaradi tega že svojo tradicijo, saj je raslo iz borbe delavskega razreda za boljše življenjske in delovne pogoje.

Takoj po osvoboditvi se je pričel na Gorenjskem nalez razvoj. Leta obnove so zahtevala velike napore delovnih ljudi, ki so se v vedno večjem številu vključevali v proizvodnjo. Število zaposlenih iz leta v leto močno naraščalo, s tem pa tudi število zavarovancev.

Po osvoboditvi so bili ustvarjeni vsi pogoji za temeljito spremembo socialnega zavarovanja. V LRS je bil ustanovljen v letu 1945 Federalni zavod za socialno zavarovanje, ki je imel v Kranju, na Jesenicah in v Trzinu svoje poslovalnice.

V letu 1952 pa se je skladno z decentralizacijo državne uprave in uvedbo delavskega samoupravljanja v gospodarskih organizacijah ter družbenega upravljanja v ustanovah in zavodih tudi v socialnem zavarovanju uvedlo samoupravljanje. V Kranju in na Jesenicah so bili postavljeni začasni odbori z nalogo, da organizirajo okrajne zavode za socialno zavarovanje in izvedejo volitve za samoupravne organe socialnega zavarovanja. V novembru 1952 so zasedale prve skupščine okrajnih zavodov za socialno zavarovanje na Jesenicah in v Kranju.

Leta 1955 se je ob združitvi okrajnih ljudskih odborov zdru-

žila tudi služba socialnega zavarovanja, tako da smo dobili en okrajni zavod s sedežem v Kranju in podružnice v Kranju, na Jesenicah, v Radovljici, Skofji Loki in Trzinu.

Oglejmo si podatke o številu zavarovancev po naslednjih letih:

1939	15.938 zavarovancev
1945	ni podatkov
1946	12.895 zavarovancev
1947	20.974 "
1948	22.173 "
1949	24.767 "
1950	34.250 "
1951	32.586 "
1952	31.952 "
1953	36.967 "
1954	39.181 "
1955	42.507 "
1956	43.884 "
1957	46.285 "
1958	48.625 "
1959	50.877 "
1960	53.741 "
1961	55.550 "

Iz tega pregleda je razvidno, da se je število zavarovancev od leta

1939 pa do danes več kot potrojilo in da je razvoj socialnega zavarovanja na Gorenjskem resnično velik.

V naslednjem pregledu želimo prikazati tudi sredstva, ki jih je naša skupnost prispevala za zdravstveno zavarovanje delavcev na Gorenjskem. Zal, imamo samo podatke od leta 1953 naprej:

1953	501.553.000
1954	591.109.000
1955	676.906.000
1956	876.044.000
1957	1.076.011.000
1958	1.332.102.000
1959	1.672.464.000
1960	2.010.361.000
1961	2.340.671.000

Kljub vsem tem uspehom pa lahko ugotovimo, da organizacija samoupravljanja v socialnem zavarovanju ni šla vzporedno z razvojem komunalnega sistema in z reorganizacijo politično-teritorialnih enot. Otr. zavodi kot osnovni nosilci socialnega zavarovanja so oddaljeni od zavarovancev in organizacij in od njihovega neposrednega vpliva na upravljanje s skladi in delom službe socialnega zavarovanja. V istem smislu je ta organizacija oddaljena tudi od komun.

Vse to je nalagalo potrebo po konkretnih spremembah v sistemu organizacije in financiranja socialnega zavarovanja, a v določenem smislu tudi v samih osnovah sistema socialnega zavarovanja, da bi se doseglo, da se sistem uskladi z osnovami in gibanji našega družbenega in ekonomskega razvoja.

Zvezna ljudska skupščina je v tem mesecu sprejela nov zakon o organizaciji in financiranju soci-

alnega zavarovanja in spremembe, ki so predvidene v tem zakonu, imajo cilj ustvariti potrebne pogoje, da se s samoupravljanjem, iniciativno in angažiranjem samih zavarovancev, organizacij in drugih faktorjev socialno zavarovanje dalje razvija in napreduje.

Na področju organizacije so v zakonu podane naslednje rešitve: za področje vsake komune se ustanovi skupnost socialnega zavarovanja kot samoupravne organizacije zavarovancev. Komunalne skupnosti ustanovijo občinski ljudski odbori na področjih, na katerih so izpolnjeni pogoji predpisani od republiških organov. Komunalna skupnost zagotavlja in izvaja zdravstveno zavarovanje, rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov dela. Za zagotovitev teh nalog ima komunalna skupnost sklad zdravstvenega zavarovanja, s katerim posluje zavod za socialno zavarovanje, ki je ustanovljen za področje, o čigar sestavi je komunalna skupnost.

Republiško skupnost socialnega zavarovanja sestavljajo vse komunalne skupnosti v ljudski republiki. Republiška skupnost zagotavlja in izvaja invalidsko zavarovanje, pokojninsko zavarovanje in pozavarovanje določenih vrst oz. zdravstvenega zavarovanja. V tem cilju ima republiška skupnost sklad invalidskega zavarovanja, sklad pokojninskega zavarovanja in sklad zdravstvenega zavarovanja. S temi skladi posluje republiški zavod za socialno zavarovanje.

Jugoslovansko skupnost socialnega zavarovanja pa predstavlja republiške skupnosti. Jugoslovanska skupnost obravnava posle, ki so splo-

voljeni od delavskih svetov oz. odgovarjajočih organov upravljanja gospodarskih in drugih organizacij, organov in ustanov, sindikalne organizacije delavcev zaposlenih pri privatnih delodajalcih, profesionalne organizacije zavarovancev iz samostojnih dejavnosti, družbene organizacije upokojencev in invalidov dela.

Skupščine komunalnih skupnosti sporazumno odločajo o ustanavljanju komunalnega zavoda za socialno zavarovanje. Praviloma ustanovi več komunalnih skupnosti zavod za socialno zavarovanje. Ta zavod opravlja izvajanja socialnega zavarovanja, za vse skupnosti zavarovancev delavcev in skupnosti zavarovancev kmetijskih proizvajalcev na svojem področju. Za ustanovitev komunalnega zavoda je potrebno soglasje organa republike.

Zavodi so samostojne organizacije, ki so zasnovane na načelih družbenega samoupravljanja, njihova naloga pa je, da izvajajo politično skupščinski skupnosti, poslujejo s skladi skupnosti, rešujejo o pravicah zavarovancev in izplačujejo po izdanih odločbah in breme skladov skupnosti. Poleg iz svojega delokroga opravljajo zavodi v imenu skupnosti kot organi službe izvajanja socialnega zavarovanja. V tem smislu imajo skupnosti in njihove skupščine položaj predstavniških samoupravnih organov, zavodi pa položaj samostojnih izvršnih upravnih organov službe izvajanja zavarovanja, ki je v določenih meri tudi vertikalno povezano, posebno v okviru republike. V soglasju s temi odnosi skupnosti nimajo svojstvo pravne osebe, ampak jih v vseh imovinskih in drugih odnosih zastopajo zavodi. Zavodi imajo svoje statute, ki jih sami sprejemajo, in imajo svojstvo pravne osebe.

Iz področja financiranja pa so v zakonu podane naslednje rešitve: Potrebna sredstva se zagotovijo z osnovnim prispevkom po enotni stopnji za vse organizacije ene komunalne skupnosti. Višino osnovnega prispevka predpisuje skupščina komunalne skupnosti.

Z dodatnim prispevkom, ki ga lahko komunalna skupnost uvede samo za organizacije v poraznih gospodarskih vejah, skupinah ali podskupinah, ki jih določa republiška ljudska skupščina, zato ker je v teh grupacijah višje zdravstvenega zavarovanja večji. Z dodatnim prispevkom se zagotovijo sredstva oz. del sredstev za pokritje teh večjih virov, seveda po diferenciranih stopnjah glede na stopnjo rizika. Meje, do katere se lahko določajo stopnje osnovnega prispevka za zdravstveno zavarovanje, določa republiška ljudska skupščina. Dodatni prispevek je omejen z zakonom na maksimum 50 odst. od stopnje osnovnega prispevka, v globalu pa na 25 odst. od kvote osnovnega prispevka na področju skupnosti.

Osnovne prispevke plačajo organizacije iz sredstev, iz katerih izplačujejo osebe dohodke delavcem, dodatne prispevke za pokritje večjih virov zdravstvenega zavarovanja v posameznih grupacijah pa organizacije plačajo kot stroške svojega poslovanja.

Ce sredstva, ki se ustvarjajo s prispevki za zdravstveno zavarovanje, niso dovolj velika, se sredstva za kritje primanjkljajev zagotovijo z izrednim prispevkom. Takšna rešitev glede materialne odgovornosti za rezultate poslovanja skupnosti nujno izhaja iz novega položaja organizacij kot udeležencev v izvajanju zdravstvenega zavarovanja in zavarovancev kot koristnikov skladov socialnega zavarovanja. Najvišjo mejo, do katere se lahko določijo stopnja izrednega prispevka zavarovancev in organizacij, določa republiška ljudska skupščina.

Četudi po koriščenju vse prispevkov po najvišji stopnji primanjkljaja v skladu zdravstvenega zavarovanja ostane nepokrit, določi način zagotovitve potrebnih dopolnilnih sredstev ljudska republika s svojimi predpisi. S temi predpisi se lahko izjemoma v soglasju z zveznim izvršnim svetom poravnajo stopnje prispevka tudi preko določenih skupne najvišje meje.

Skupščina komunalne skupnosti odloča o tem, ali bodo izredni prispevek plačali vsi zavarovanci skupnosti in ali ga bodo plačali po isti stopnji, ali pa bodo izredni prispevek plačali samo tisti zavarovanci v tistih organizacijah, v katerih je koriščenje zdravstvenega zavarovanja večje od normalnega. Isto velja tudi za izredni prispevek organizaciji.

Formiranje skupščine socialnega zavarovanja za območja posameznih občin organizacij socialnega zavarovanja približuje zavarovancem in tako ti dobivajo možnost neposrednega vpliva na izvajanje zakonov zdravstvenega zavarovanja.

Da bi zagotovili večjo zainteresiranost zavarovancev za koriščenje zdravstvenega varstva, predvideva novi zakon udeležbo zavarovancev pri stroških določenih oblik zdravstvene zaštite (za zdravila in obvezno cepljenje). Odstotek zmanjšanja nadomestila za osebne dohodke zavarovancev, ki se zdravijo v zdravstvenih zavodih, se je nekoliko zmanjšal. Republiške skupščine so dobile pooblastilo, da lahko predpišejo udeležbo zavarovancev oseb v zdravstvenih zavodih za kopalko in klimatsko zdravljenje.

Z zakonom se ustanovlja tudi zdravstveno zavarovanje za obrtnike. Ti bodo po pravicah izenačeni z delavci v rednem delovnem razmerju. Obrtniki si bodo z plačilom prispevka za svoje zavarovanje zagotovili sredstva za urenilne pravice, ki jih zanje predvideva zakon.

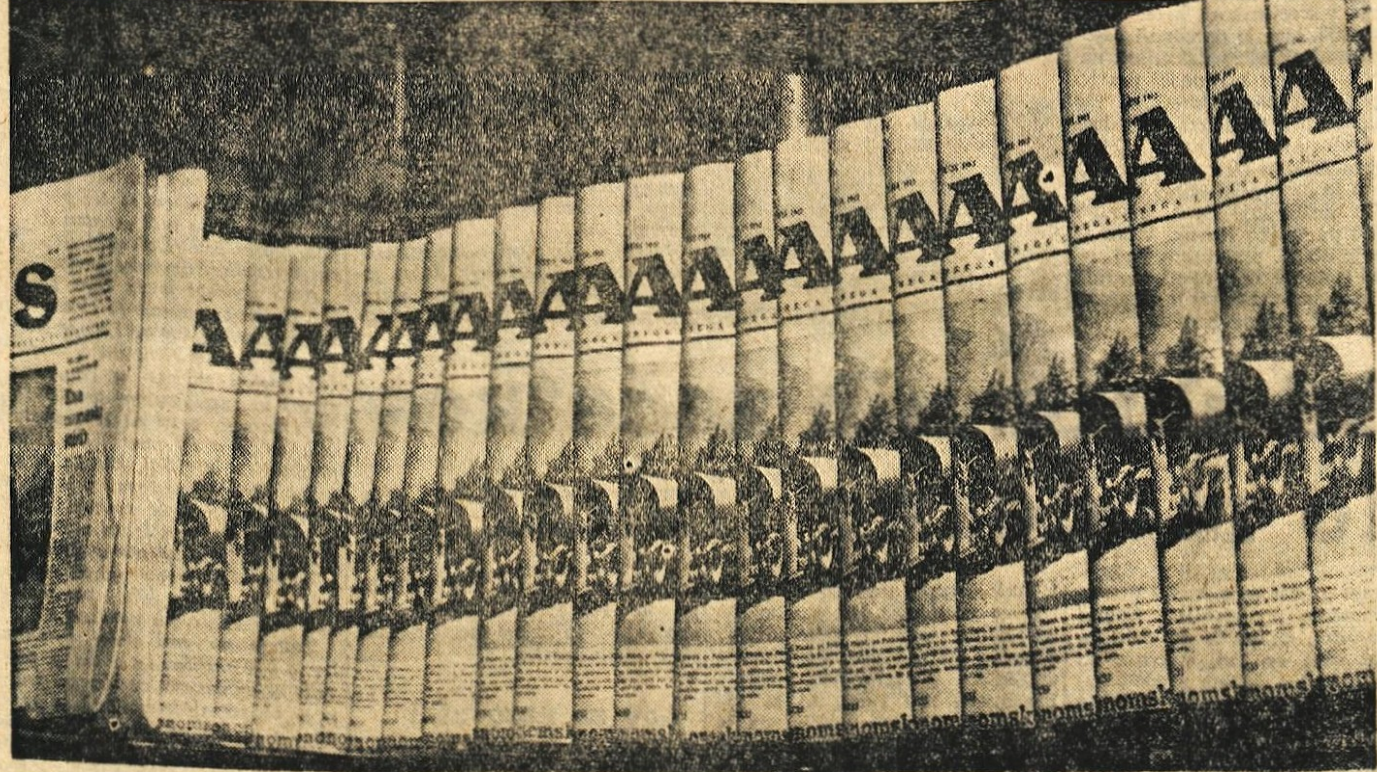
Kopališko in klimatsko zdravljenje sta ukinjena kot posebna oblika varstva. Odslej bodo zdravstveni delavci pošiljali zavarovance na tako zdravljenje le v okviru nadziranja splošnega zdravljenja in le v tiste ustanove, ki imajo značilne zdravstvene ustanove.

Pomembna je nova obveza, ki jo bodo sprejeli gospodarske in druge organizacije. Zavarovancem bodo same zagotovile nadomestila osebnih dohodkov za prvih 30 dni bolezni in stroške zdravstvenega varstva za prvih 30 dni za zavarovance, ki so se ponesrečili pri delu. Za kritje teh stroškov bodo organizacije dobile del prispevka iz sklada zdravstvenega zavarovanja. Tako se bo znaten del pravic zdravstvenega zavarovanja uveljavil in ustvarjal neposredno v organizaciji, organizacija in zavarovanci — člani delovnega kolektiva — pa bodo veliko bolj zainteresirani za pametno koriščenje teh sredstev, ker bodo morali sleer primanjkljaje sami plačevati.

Neposredno sodelovanje zavarovancev pri kritju stroškov za posamezne oblike zdravstvenega varstva aktivizira zavarovance, da premišljeno koristijo z zakonom zagotovljene pravice. Predvideva se za tiste oblike zdravstvenega varstva, pri katerih se je do sedaj pokazalo, da je njihovo koriščenje v veliki meri odvisno od vpliva posameznih zavarovancev.

Komuna postaja neposredno zainteresirana za ekonomsko moč in finančno ravnotežje skladov namenjenih za zdravstveno zavarovanje in zato za racionalno koriščenje, posebno pa za vzpostavljanje pravih vzajemnih odnosov skladov zdravstvenega zavarovanja in zdravstvenih ustanov.

IVO MAJDIČ

Ob koncu

Od skromnih začetkov do sodobne tiskarne

(Nadaljevanje s 3. strani)

Pridobiti pa si je bilo treba dovolj naročnikov. Zato so takratni sodelavci »potovali« od znanca do znanca in dopovedovali, prosili in tako dalje. Pri tem prijateljsko ni dovolj zaleglo. Za povečanje števila naročnikov je bil pogoj: zanimiva, aktualna in tehnično privlačno oblikovana vsebina lista. Nekdanji sodelavci »Glas« so se znašli pred težavno nalogo. List prikrojiti tako, kot ga je zahteval čas, ni bilo kar lahko, če upoštevamo zmogljivosti tiskarne. Toda prvi začetki so bili tu. Statistike so zabeležile, da je tiskarna v Kranju leta 1950 tiskala 45 ton papirja, realizacija pa je znašala nekaj nad 14 milijonov dinarjev.

Enotno podjetje

ro letu 1950 se je za »Glas« in tiskarno začelo novo obdobje. Proizvodnja se je iz leta v leto večala. To nam potrjujejo tudi številke: leta 1951 so tiskali 50 ton papirja pri realizaciji nad 17 milijonov dinarjev, leta 1952 so tiskali 56 ton papirja pri realizaciji nad 20 milijonov dinarjev, leta 1953 se je ta številka povečala že na 62 ton stiskanega papirja pri realizaciji okoli 36 milijonov dinarjev, leta 1954 76 ton papirja pri realizaciji nad 44 milijonov dinarjev in leta 1955 že

93 ton papirja pri realizaciji okoli 60 milijonov dinarjev. Takrat številčno majhen kolektiv tiskarne se je z uredništvom »Glas« lotil urejanja notranjih dotlej skoraj neurejenih odnosov. Smotnejše gospodarjenje in boljša organizacija sta tiskarni in seveda tudi »Glasu« zagotovila razvoj, kakršnega se ni skoraj nihče nadejal. Prav zaradi skupnih naporov za doseg čimboljših uspehov na tem področju, sta se združila oba kolektiva v enotno podjetje CP »Gorenjski tisk«. To pa je pomenilo za razvoj tiskarstva na Gorenjskem povsem novo obdobje. To nam povedo tudi številke: leta 1956 smo v enotnem podjetju tiskali že 139 ton papirja, realizacija pa je znašala nad 84 milijonov dinarjev.

Trikrat tedensko

Iz male obrtniške tiskarne se je danes razvila prava tiskarna, kakršna na Gorenjskem tudi potrebujemo. Najrazdalnejših sprememb ob bili seveda najbolj vsebinski naročniki »Glas« (seveda tudi vsi ostali koristniki tiskarskih uslug). Na leto smo tiskali že 167 ton papirja in dosegli nad 113 milijonov dinarjev realizacije. Tedaj je »Glas« začel izhajati dvakrat tedensko. Format je bil večji, bistveno pa se je izboljšal tudi tisk. Z novim tiskarskim

strojem je bilo prihranjeno mnogo časa, s tem so bili dani tudi pogoji za povečanje števila naročnikov. Takoj naslednje leto smo tiskali že 197 ton papirja, realizacija pa je znašala več kot 131 milijonov dinarjev. Naročniki so rasli iz leta v leto. Nov tiskarski stroj je postal prepočasen, da bi pravočasno stiskal dovolj izvodov lista. Treba je bilo misliti na nekaj novega. Leta 1959 pa se je število ton stiskanega papirja povzpelo že na 222. Tedaj je bila realizacija okoli 172 milijonov dinarjev. Casopis je začel izhajati trikrat tedensko. Kolektiv »Gorenjskega tiska« je začel razmišljati o rotacijskem stroju. Nabavili smo ga in v jeseni leta 1960 so stekli prvi metri roto papirja in »Glas« je dobil pravo časopisno obliko. Proizvodnja je znašala 288 ton stiskanega papirja pri realizaciji nad 238 milijonov din.

Za zaključek velja omeniti, da je višek uspehov doseglo podjetje CP »Gorenjski tisk« lani, ko je realizacijo povečalo več kot za 100 milijonov dinarjev. Stiskane je bilo 296 ton papirja, realizacija pa je znašala nad 380 milijonov dinarjev. Drži tudi to, da so tiskarski delavci v naši tiskarni splošno naredili tudi najzahtevnejša dela. »Gorenjski tisk« je svojo dejavnost razširil tudi na Jesenice, kjer ima svoj tiskarski obrat.

B. FAJON — M. ŽIVKOVIČ

nega pomena za izvajanje socialnega zavarovanja delavcev. Samoupravljanje v socialnem zavarovanju se izvaja preko izvoljenih skupščinskih skupnosti. Vsaka komunalna skupnost voli svojo skupščino, ki jo sestavljajo člani, iz-

Specializirana

Napredek v kmetijski proizvodnji lahko zagotovimo le z rekonstrukcijo kmetijstva na osnovi velikih družbenih proizvodnih obratov, sposobnih, da uporabljajo sodobno tehniko in agrotehniko, organizirajo družbeni proces dela ter nenehno težijo k podružbljanju kmetijskih površin oziroma vključevanje teh preko raznih oblik v družbeno proizvodnjo.

Kmetijske organizacije v našem okraju so kljub številnim problemom in težavam v preteklem obdobju uspele v precejšnji meri te težave odpraviti in organizirati proizvodnjo do take stopnje, ki omogoča nadaljnje širjenje obratov. Razpoložljiva mehanizacija, strokovni kadri, predvsem pa nujna potreba po večji proizvodnji kmetijskih proizvodov — vse to ne dopušča zaostajanje oziroma odlašanje z akcijo.

Da bi zagotovili nadaljnji organiziran razvoj družbene kmetijske proizvodnje v okviru družbenih posestev in kmetijskih zadrug, moramo predvsem pridobivati zemljišča in se pri tem posluževati raznih oblik: odkup, zakup itd. Potrebno je čim smotnejše vlagati investicijska sredstva, si zagotoviti dobro proučene načrte. Boljša organizacija dela mora zagotoviti večjo produktivnost in rentabilnost proizvodnje. Pri vsem tem pa je treba poudariti pomen in odločujočo vlogo kmetijskih stro-

kovnih kadrov, ki delujejo v kmetijstvu oziroma kmetijski proizvodnji.

Kmetijstvo ni v stanju obsežnih nalog, ki imajo splošni družbeni pomen, samo izpolniti. Za večjo kmetijsko proizvodnjo je zainteresirana vsa družbena skupnost, ki daje v obliki investicijskih kreditov pomembna družbena sredstva za razvoj te gospodarske panoge. Ker podružbljanje kmetijske proizvodnje odpira nova ekonomska in socialna vprašanja, široka politična akcija v našem okraju po-

polnoma ustreza obširni družbeni problematiki na tem področju. Razvoj nekmetijskih gospodarskih panog v povojnem obdobju, predvsem industrije, je omogočil, da se v našem okraju na enakih površinah preživlja s kmetijstvo več kot polovico manj prebivalstva kakor pred vojno. To pomeni, da se je dohodek kmetijskega prebivalstva močno povečal, kar sicer ustreza splošnemu prizadevanju, da se povečano proizvodnjo raste tudi dohodek. Dejstvo, da proizvodnja v zasebnem kmetijstvu ne raste vzporedno s povečanim dohodkom, pa v veliki meri onemogoča prizadevanja za bližnji napredek družbene proizvodnje.

Sprememba strukture prebivalstva v okraju in odhod kmetijskih ljudi na delo v industrijo, povzročata, da zemlja ni v vseh primerih dobro obdelana, da ne daje tistega proizvodnje, ki bi jo ob ustrezni agrotehniko zmogla itd. Prav ob takih pojavih pogosto ugotavljamo, da je pomanjkanje delavcev za fizična izrpanost lastnika zemljišča glavna ovira za obdelovanje zemljišč. Prav taki lastniki običajno ne najdejo stika s kmetijsko proizvodnjo, ki bi ob ustreznem medsebojnem sodelovanju zagotovili

Med tremi MEJNIKI

Kako je naš časopis zasledoval skrb za družino v času dela AFŽ, zveze ženskih društev in konferenc za družbeno aktivnost žena

Sestavki, ki so jih naši novinarji zapisali o delu žena in o skrbi za družino, ki jih zasledimo pri prelistavanju posameznih letnikov gorenjskega glasila vse od prve številke prvega leta naprej, nam pripomorejo, da dobimo kar dobro sliko o razvoju ženskih organizacij in o oblikah skrbi za družino na Gorenjskem. Poročila, vesti, reportaže in različni drugi zapisi nas vodijo od požitvalnega dela žena v okviru politične organizacije AFŽ, ki je izšla iz najtežjih dni narodnoosvobodilne vojne, pa do obdobja, ko je stopnja razvoja, ki smo ga dosegli, terjala novo obliko dela. Tedaj — pred dobrimi štirimi leti — so bile ustanovljene zveze ženskih društev. V zadnjem obdobju smo v »Glasu« zabeležili še en bistven korak naprej — ustanovitev konferenc za družbeno aktivnost žena. Te konference so dokončno opravile z mišljenjem, da so problemi družine stvar, ki naj jo rešujejo samo žene. S tem, ko vključujejo vse družbene faktorje, ki lahko pripomorejo k uspešnemu reševanju problemov žena in družine, je tem problemom dano pravo priznanje, saj so tako dokončno uvrščeni med ostale probleme, ki so bili od nekdaj stvar vse družbe.

ZENE IMAJO VELIKO NAČRTOV

Že v 2. številki našega glasila — tedaj se je imenoval še »Gorenjski glas« — zasledimo sestavek o poteku volitev v kranjskem okraju, iz katerega zvezo tudi nekaj podatkov o tedanji dejavnosti žena. Tržiške žene so se na volitvah obvezale, da bodo še naprej sodelovale pri gradnji zadržnih domov, da bodo ustanovile svoje delovne brigade, kot jih imajo žene v Zireh. Ustanovljale bodo razne krožke, na katerih se bodo žene strokovno in politično dvigale. Organizirale bodo razne gospodinjske tečaje, v katerih bodo naše mlade žene dobivale osnovne pojme o gospodinjstvu. V Zablanci bodo žene organizirale tromesečni gospodinjski tečaj. Prav tako se žene obvezujejo, da bodo izvedle skoraj v sleherni vasi prikojevalne tečaje.

Ena izmed osnovnih nalog ženske organizacije je bila tedaj ustanavljanje otroškovarstvenih ustanov. Tovarne so zahtevale veliko novih delavcev, prav tako gradbišča, tako je prišla vrsta tudi na žene, da se vključijo v gospodarstvo. Seveda je bilo zaradi tega potrebno poskrbeti vsaj za najnujnejše razbremenitev — za varstvo otrok zaposlenih mater in obenem še za nekatere servisne službe.

V »Gorenjskem glasu«, ki je izšel januarja 1949. leta novinar ugotavlja:

Vstop na delo za žene, ki imajo otroke in vodijo gospodinjstvo, ni enostaven. Zato določa petletni plan ustanavljanje domov igre in dela, otroških jasi, pralnic, šivalnic in delavskih restavracij, ki naj bistveno razbremenijo žene pri gospodinjskih delih in vzgoji otrok. V Kranju imamo DID v centru, na Primskovem in v Stražišču...

Za to obdobje je značilna tudi velika želja žena po izobraževanju in prizadevanosti pri prostovoljnih delovnih akcijah, kar naj nam potrdi naslednja vest:

V študij OF je vključenih 5600 žena, a s prostovoljnimi delom je do sedaj opravljenih 12.550 prostovoljnih ur pri raznih gospodarskih akcijah, gradnjah zadržnih domov, šol itd. Za to dejavnost so bili nagrajeni najboljši odbori AFŽ: Jezersko, Naklo, Zg. in Sp. Duple, Podbrezje, Koprca, Poljana, Delnice, Lom, Podoben, Sv. Tržič, Skofja Loka in Kranj.

DELO V ŠIRŠIH OKVIRIH

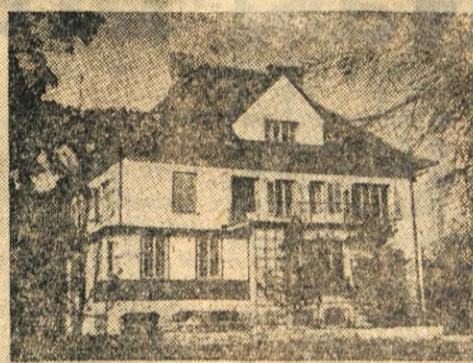
O vsem tem bi bilo mogoče še marsikaj napisati, vendar se pomaknimo nekoliko naprej, do leta 1957, ko dobijo ženske organi-

Končno se je „rodila“ kranjska porodnišnica

Letno bo sprejela 900 do 1000 porodnic - V oskrbi bodo 7-12 dni - Od ponedeljka na torek sta bili prvi dve rojstvi

V nedeljo dopoldne je bilo v prikupni vili, kjer so bile do nedavnega še otroške jasi, razširila dispanzersko službo v perspektivi organizirala tudi posvetovalnice za mater in dekleta v Kranju, Tržiču in Skofji Loki. Ker je sedaj v porodnišnici samo en zdravnik, bo posvetovalnice nekdanjih jasi, danes pa ima v porodnišnici bo iz

Ob 16.05 je tišina in nestrpnost premoči prvi otroški jok. Vse je šlo po sreči. Dr. Veter in sestre so se zadovoljno odhajali. Prvi novorojenček je pomenil obenem tudi krst kranjske porodnišnice. Mamica Francka Potvaj iz Stražišča se je prihodnji dan, ko smo jo obiskali že zado-

Zunanji pogled na novo porodnišnico

nekdanjih jasi, danes pa ima v porodnišnici bo iz

Glas Gorenjske dne 12. novembra 1955

zacije novo obliko. Medtem ko so napredne žene dolga leta delovale v okviru svoje politične organizacije, sedaj postaja odveč, da se zapirajo v svojo organizacijo. Ustanovi se zveza ženskih društev, ki združuje društva in organizacije, ki delujejo na posameznih področjih skrbi za družino. Tako deluje tedaj v Kranju društvo za pomoč družini, ki je glavni pobudnik za ustanovitev ljudske kuhinje, izdelovalnice otroške konfekcije in zavoda za napredek gospodinjstva. Omenjena zveza je vključevala tudi društvo medicinskih sester, zvezo žena zadržnic in druge organizacije.

Na razširjeni seji okrajnega odbora zveze ženskih društev v januarju 1959. leta so žene ugotovile:

»Odpri smo več pralnic in drugih servisnih dejavnosti, ki naj bi pomagale ženam v gospodinjstvu. Zelo malo pa je še storjenega za varstvo otrok. Tu je pomembno torišče dela novih stanovanjskih skupnosti. Mnoge žene pričakujejo tako pomoč od teh organov.«

Ko se v časopisu, ki je izšel istega leta zaustavimo pri sestavku, ki govori o delu okrajnega zavoda za napredek gospodinjstva, iz njega razberemo, da je zavod prirejal tečaje za usposabljanje kuharic v obratih družbene prehrane in gospodinjske tečaje za dekleta in žene; pomembno nalogo je opravljal tudi, ko je pomagal pri ustanavljanju stanovanjskih skupnosti in svetoval pri odpiranju servisov za pomoč zaposlenim ženam.

Verjetno se še spominjate, ko smo v lanskem letu pisali o ustanavljanju konferenc za družbeno aktivnost žena, ki so se formirale na občinskem, republiškem in zveznem nivoju. Zdržile so vse družbene faktorje in posameznike, ki se posredno ali neposredno ukvarjajo s problemi družine in obenem tudi s problemi žene. Konference so sprejele nalogo, da odpravljajo vse ovire, ki zavirajo vključevanje žensk v družbeno življenje. Vedno so ugotavljali, da bi žene premalo uveljavljale in izpolnjevale, pri iskanju vzrokov pa je bila vedno v ospredju ugotovitev, da je vzrok v tem, ker žena še vedno nosi glavno breme v gospodinjstvu in zato nima pojgov za delo izven doma. Zato je bilo potrebno, da se združijo vsi družbeni faktorji in tako skupaj pripomorejo k razbremenitvi žene, kar ji bo obenem prineslo tudi popolno in dejansko enakopravnost.

Konference za družbeno aktivnost žena na Gorenjskem so komaj dobro začele z delom, zato bi kaj več kot o dobro pripravljene in obširni načrti težko zaisati. O njihovem delu in uspehih se torej pogovorimo ob kakšni drugi priložnosti.

METKA SOSIČ

Razvojna pot naših komun

V osmem stoletju smo Slovenci izgubili svojo državnost in smo jo pričeli ponovno graditi šele leta 1941; to je tedaj, ko je slovenski narod zadela najhujša nesreča in ko je začel pod tujčevim škornjem. Komunistična partija je zbrala okrog sebe vse poštene Slovence in pričel se je boj na življenje in smrt. Toda umrli nismo, čeprav smo krvaveli polna štiri leta.

Dve leti je že divjal zagrizeni boj med poštenim slovenskim ljudstvom in okupatorjem ter njegovimi pomagači — izrodki našega naroda, boj med napredno in srednjeveško miselnostjo, boj med resnico in lažjo, boj med pravico in krivico, ko se je prve oktobrske dni leta 1943 zbralo v Kočevju 560 poslancev slovenskega naroda. Ta kočevski zbor ni manifestiral samo demokratične volje našega ljudstva, temveč tudi njegovo zahtevo, da si bo po tisočletnem suženstvu s svojimi silami samo zgradilo svojo oblast. Konec februarja prihodnjega leta pa se je v Črnomlju sestal prvi slovenski parlament (SNOS), ki je sklenil, da bo izoblikoval slovensko ljudsko oblast.

Žene prvič na voliščih

Ljudska oblast se tudi na Gorenjskem ni rodila v baročnih dvoranah in udobnih salonskih, temveč med pokanja pušk, med vzdihovanjem ranjenecv in sredi nečloveškega mučenja talcev. Zavedni Gorenjci so temo povezanj okrog vodstva Komunistične partije ustanovljali narodnoosvobodilne odbore, ki so se povezovali v okraje. Odločilen napredek v razvoju ljudske oblasti na Gorenjskem pa pomenijo

prve splošne volitve v narodnoosvobodilne odbore, ki so bile julija in avgusta 1945. Ob teh volitvah, ki so bile prava politična manifestacija, saj so prvič volile tudi žene in mladina, je bila uspešna tudi nova upravno-teritorialna razdelitev Gorenjske. Okraj Kranj se je tedaj razširil na območje ukinjenega okraja Tržič. Zakon o upravno-teritorialni razdelitvi LRS iz leta 1946 pa je uzakonil na Gorenjskem tri okraje (kranjski, jeseniški oziroma radovljiški in skofjelški). Del

Novi okrajni ljudski odbor v Kranju je prvič zasedal

NOVI PREDSEDNIK OLO JE MIRAN ROŠEJ — MEJE OLO SE NISO DOSTI SPREMEMILE — NA PRIDOBIVNI ZASEDANJE BO SKUPNA OKRAJNAVALA PRORACUN ZA LETO 1952

Ob združitvi mesta Kranja s kranjskim okrajem okoliškim okrajem v eno upravno enoto je 24. aprila novi razširjeni okrajni odbor prvič zasedal. Poleg 122 odbornikov so prisostvovali skupščini tudi ljudski poslanci: tov. Tone Fajtar, pom. predsednika Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno politiko LRS in tovarši: An. Kršinič, Janez Por in Andrej Brovc.

Skupščina je sprejela novo upravno-teritorialno razdelitev na območju OLO Kranj. Našednje občine bodo imeli: Benica, Cerklje, Gorenja vas, Gorice, Jezersko, Mavčice, Naklo, Poljana, Predgorje, Selca, Slnednik, Sovdenj, Sencur, Zallog, Zmlasec, Zablanci.

Glas je vedno temeljito spremljal razvojno pot gorenjskih komun. Svoje bravce oziroma javnost je nenehno obveščal o vzrokih in problemih, ki so se pojavljali pri izpolnjevanju in utrjevanju komunalnega sistema na našem področju. Članek, ki ga prikazuje slika, je objavil Gorenjski glas 27. aprila 1952

Gorenjske je zajemal tudi okraj Kamnik. Ponovni zakon o upravno-teritorialni razdelitvi Slovenije iz leta 1948 pa je priključil skofjelški okraj kranjskemu okraju.

Prilaganje komunalnega sistema splošnemu razvoju

V povojnem razdobju komunalnega sistema oziroma gradnje ljudske oblasti na Gorenjskem nedvomno ne moremo mimo dveh izredno pomembnih ukrepov to je ustanavljanja delavskih svetov leta 1950 in formiranja občin leta 1952. Novo upravno-teritorialno razdelitev Gorenjske, ki se je pripravljala več kot deset mesecev, je zahtevala tedanja razvojna stopnja proizvodnih sil in družbeno-ekonomskih odnosov. Pomembno mestov tem oju zavzema prav čas od leta 1945, ko so začeli dotedanja drž. gospodarstva podjetja upravljati delovni kolektivi sami. Proizvajalna sredstva so pričela prehajati v družbeno lastnino oziroma v upravo samih proizvajalcev. Ko so delovni kolektivi prevzeli upravljanje podjetij v svoje roke, je prenehala funkcija ljudskih odborov kot upravljalcev teh podjetij. Operativno delo okrajnih ljudskih odborov se je zmanjšalo, naše tedanje gospodarstvo pa se je utrdilo do take mere, da smo lahko ukinili zajamčeno preiskrbo, odpravili obvezne odkupe in obvezne prevoze lesa ter podobno. Z odpravo teh nalog smo zato lahko ukinili številne krajevne ljudske odbore in jih združili v nove upravnoteritorialne enote — občinske ljudske odbore.

V prvi polovici leta 1952 sta se na Gorenjskem dokončno izoblikovala kranjski in radovljiški okraj. Meje okrajnega ljudskega odbora Kranj se po reorganizaciji niso bistveno spremenile. Iz razformiranega kamniškega okraja so h kranjskemu okraju priključili le nekdanji KLO Zalog, in sicer k cerkljanskim občin. Na prvem zasedanju OLO Kranj po združitvi mesta Kranja z okoliškim kranjskim okrajem so odborniki potrdili novo upravno-teritorialno razdelitev, ki je uzakonila 22 občin, med njimi tudi mestne občine Kranj, Jesenice in

(Nadaljevanje na 6 strani)

proizvodnja tudi v kmetijstvu

boljšo obdelavo in večji pridelek. Tudi kmetijske zadruge niso vedno dovolj pripravljene za tako sodelovanje, predvsem pa materialno niso v stanju tudi ob prevzemanju takih zemljišč rešiti socialni problem kmečkih posestnikov, ki so pripravljeni oddati zemljišča. Okrajni ljudski odbor je priporočil občinskim ljudskim odborom, naj ustanovijo svoj kmetijski sklad, v katerega bi pritekala sredstva iz različnih virov, ki naj bi služila predvsem za pridobivanje zemljišč in za organizirano družbeno proizvodnjo. V nekaterih občinah v našem okraju so take sklade ustanovili, ponekod pa se razmišljajo o koristnosti tega. S sredstvi teh skladov bi lahko uspešno reševali številna vprašanja, ki se jim v procesu pridobivanja kmetijske proizvodnje ne moremo izogniti. Povečati hočemo kmetijsko proizvodnjo in urejati položaj kmečkega človeka, ki mu je skupnost dolžna zagotoviti sredstva za preživljanje, če je zemljišča odstopili za družbeno proizvodnjo, sam pa za delo ni sposoben. Prevzemati zemljo — predvsem tisto, ki jo je možno na sodoben način obdelovati, je dolžno kmetijsko posestvo in prav tako tudi kmetijske zadruge. Poudariti je

treba, da imajo kmetijske organizacije velik interes za pridobivanje zemljišč in da imajo pri tem določene uspehe. Kmetijske zadruge lahko svoj zemljiški sklad povečujejo, ni pa nujno, da v vseh primerih takoj začnejo z gradnjo živinorejskih obratov. Večina kmetijskih zadrug pripravlja predloge za arondacijo, nekatere pa so jo že izvedle, čeprav imajo še veliko manjših razdrobljenih parcel. Tudi pri kmetijskih posestvih, čeprav so že večkrat izvedla arondacijo, se je nabralo veliko razdrobljenih parcel. Predvidevamo, da bodo zadruge in kmetijska posestva v jeseni imela izdelane predloge za arondacijo zemljišč, da bomo do spomladi leta 1963 usposobili izdatne površine za družbeno proizvodnjo, ter tako vplivali na povečanje tržnih viškov.

Za razvoj kmetijske proizvodnje so izredno pomembni programi razvoja. Za nekatera področja take programe že imamo, v glavnem pa bodo temeljiti programi izdelani v letošnjem letu za vsa kmetijsko pomembna področja v okraju. Osnovna proizvodna orientacija kmetijstva na Gorenjskem je usmerjanje v živinorejo — proizvodnjo mesa in mleka ter proizvodnjo povrtnin, predvsem krom-

pirja. Za te vrste proizvodov so pri nas najbolj ugodni pogoji, razen tega je možen plasma na domačem tržišču (predvsem mesa in mleka, krompir pa pomeni za kmetijstvo na Gorenjskem pomemben tržni višek). Krmska osnova nam ne omogoča, da bi v živinoreji razvili proizvodnjo do take mere, da bi krili celotne potrebe Gorenjske. Od predvidene proizvodnje pa bo možno nameniti precejšnje količine pitane živine in prašičev za izvoz predvsem na področja s čvrsto valuto.

Kmetijski strokovnjaki v zadnjem času intenzivno delajo, da bi zagotovili trajno proizvodnjo semenskega krompirja, saj bi bila ta lahko celo pomembnejša od proizvodnje jedilnega in industrijskega. Z dobro organizirano proizvodnjo semenskega krompirja — predvsem kvalitetni sort — bi lahko močno zmanjšali uvoz in celotno proizvodnjo, kar bi imelo za družbo dvojno korist. Pri tem so nekatere težave, ki onemogočajo hitrejši napredek. Prižadevanja za medsebojno sodelovanje kmetijskih organizacij pri proizvodnji in prometu s krompirjem so bila zmanjšana. Vse preveč je še zanimanja le za trgovanje, manj pa za proizvodne probleme, čeprav je po-

vsem razumljivo, da je osnovno zagotoviti proizvodnjo. Potrebna bodo začetna vlaganja v semensko proizvodnjo, ki se bodo že v bližnji prihodnosti ugodno obrestovala, to pa mora biti interes, ki mora najti razumevanje in podporo predvsem tudi v komun.

Po daljših razpravah bomo vendarle začeli z izgradnjo nekaterih objektov oziroma farm, v katerih bo tehnološki postopek omogočal, da s minimalnim številom zaposlenih zagotovimo rentabilno proizvodnjo, da s strogo specializacijo proizvodnje tudi v kmetijstvu na Gorenjskem začnemo prehajati v industrijsko proizvodnjo. O predvidenih investicijah v kmetijstvo, za katere so sredstva zagotovljena, je bilo na tem mestu že govora, zato tega ne bomo ponavljali. Omeniti je treba, da bo kadri, ki načrtuje investicijsko izgradnjo ali pa pri tem vsaj posredno sodeluje, to tudi izvajal. Članek, ki ga vključimo v proizvodnjo, drugi pa prehajajo vanjo vzporedno z razvojem operativnih nalog. Za farmsko proizvodnjo predvsem potrebujemo strokovnjake, ki se specializirajo v izobrazbo obratov v Sloveniji. Strokovnjaki, ki sodelujejo pri projektiranju novih farm tako za proiz-

vodnjo prašičev-bekonov kakor tudi proizvodnjo mleka, morajo spremljati potek izgradnje in pokreniti vse potrebno, da bi vzporedno z gradnjo odklanjali vse ugotovljene pomanjkljivosti. Sprčo tolikšnega števila zgrajenih kmetijskih objektov v Sloveniji, ne more biti opravičila za večje nepravilnosti, ki bi jih morebiti ugotovili, ko bo izgradnja zaključena.

Ze omenjeni smeri razvoja kmetijske proizvodnje v našem okraju pa se mora v celoti podrediti tudi zasebni sektor kmetijstva. — Kmetijske zadruge — pa tudi posestva — naj bi preko raznih oblik proizvodnega sodelovanja prilagajale proizvodnjo v zasebnem kmetijstvu začetni družbeni proizvodnji. Taka specializacija se bo lahko ugodno odražala v povečani rentabilnosti proizvodnje.

Specializacija proizvodnje zahteva usposobljene kadre. Sem spadajo kadri, ki se izobražujejo v strokovnih šolah, in tisti kadri, ki jih izobražujejo v izobraževalnih središčih ali na samem delovnem mestu. Specializirana kmetijska proizvodnja upošteva podrobno delitev dela. Zato bodo za izobraževanje teh kadrov izredno pomembne poklicne šole — izobraže-

valna središča, ki bodo usposabljalne delavce za neposredno proizvodnjo. Ker je usposabljanje kadrov za specializirano farmsko proizvodnjo izredno pomembno, bomo morali vzporedno z izgradnjo farm temu vprašanju posvetiti vso pozornost.

Pogoste reorganizacije kmetijskih organizacij povzročajo določene težave pri izvajanju nalog. — Izvajanje zakona o gozdovih in spremembe pri opravljanju gozdnogojitvenih del ter proizvodnega sodelovanja z zasebnimi lastniki gozdov bo nujno narekovalo določene spremembe v kmetijskih zadrukah. To vprašanje bo treba temeljito proučiti in najti trajnejšo organizacijsko obliko kmetijskih zadrug.

Številni problemi s področja razvoja kmetijske proizvodnje bodo morali najti ustrezno mesto v novi gospodarski zbornici. Ker se bodo tu srečali problemi proizvodnje, predelave in trgovine, lahko to samo pripomore k bolj skladnemu reševanju vprašanj. Občinski ljudski odbori in družbenopolitične organizacije, predvsem SZDL, pa naj imajo skrb za razvoj družbene kmetijske proizvodnje kot svojo osnovno nalogo.

IVO MIKLAVČIČ

Naši braveci pripovedujejo

- Kaj najprej preberete?
- Kaj vam ni všeč?
- Povejte nam nekaj o svojem delu in življenju!

Taka vprašanja smo zastavili nekaterim našim bralcem, ki že poldrugo desetletje prebirajo naš list, se veselijo — ali dolgočasijo — ob raznih člankih, odobravajo in kimajo nad našimi ugotovitvami in stališči. Poudarjam, da smo obiskali le nekatere, zato naj nam ostali ne zamerijo, če se nismo pomenili tudi z njimi.

Prvi dve vprašanji sta bolj v informacijo redakciji, da bi pač laže ustregli večini. Enotnega imenovanja ni. Želje so zelo različne in okusi so raznovrstni, kot so pač različni ljudje, njihovo okolje, razmere. Najbolj konkretno je prvo vprašanje, toda niti dva bralca nista enakih misli. Nekdo je omenil, da najprej prebere oglase, drugi razne drobne vesti, tretji slikanico, četrty športne rezultate, peti zunanje politični komentar, šesti Obrazje in tako dalje. Mlajši ljudje si želijo več športa, filma itd., starejši pravijo, da je premalo podlistkov in »branja« sploh. Toda zanimivo — niti enega predloga ni bilo, kaj naj bi ukinili, in niti eden se ni izrazil, da so določene stvari odveč. Postopoma pač vse prebero... Seveda vsi zelo radi berejo PANO-RAMO.

Toliko o prvem in drugem vprašanju. V nadaljnjem pogovoru pa so naši braveci povedali tole:

Anton Jarc: VDOR TEHNIKE

Se bolj kot v glavnih središčih je čutil nagel tehnični razvoj v manjših krajih. Tako je povedal Anton za Strahinj. Tehnični napredek je v tej njihovi lepi mali vasi pri Naklem napredoval v zadnjih letih pravo revolucijo. In kakšna je motorizacija! Razen 10 osebnih avtomobilov, ki jih imajo domačini, so lani začeli prihajati v vas tudi prvi avtobusi. Danes prihaja in odhaja iz vasi 5 avtobusov na dan. Ljudje gredo za vsako malenkost v Kranj. In še večja udobnost — kar telefonsko včasih vprašajo v trgovino, če imajo že to ali ono, v urad, če je že podpisana prošnja itd. Zdravnika, veterinarja, babico, gasivce — vse, če je sila, lahko kar pokličejo. V mestu se človeku zdi to nekaj navadnega, toda pri njih tega včasih niso bili vajeni. Tehnika in nov način življenja hitro prodirata tudi na vas.

Elza Dolenc: TUDI V TRGOVINI NI LAHKO

ANTON JARC

Pogovorili smo se kar ob pulu v prodajalni Hrana na Maistrovem trgu v Kranju. Težave so tudi v trgovini, kot je povedala. (Toda sedaj, ko je podjetje močnejše, je več upanja, da bi prišli do kakega stanovanja tisti, ki so tega potrebni.) Kar 47 prodajal imajo, in sicer od Jezerskega do Kranjske gore, s približno 300 zaposlenimi. To omogoča tudi gradnjo poslovnih in drugih prostorov v Kranju in drugod. Sicer pa so na zadnjem zasedanju delavskega sveta tudi sklenili, da ustanovijo samopomoč. Vsak član te pomoči bo prispeval po 200 dinarjev mesečno v skupni sklad in bo ob nujni potrebi dobil ustrezno posojilo. Doslje niti kaj takega niso imeli.

Pogovorili smo se kar ob pulu v prodajalni Hrana na Maistrovem trgu v Kranju. Težave so tudi v trgovini, kot je povedala. (Toda sedaj, ko je podjetje močnejše, je več upanja, da bi prišli do kakega stanovanja tisti, ki so tega potrebni.) Kar 47 prodajal imajo, in sicer od Jezerskega do Kranjske gore, s približno 300 zaposlenimi. To omogoča tudi gradnjo poslovnih in drugih prostorov v Kranju in drugod. Sicer pa so na zadnjem zasedanju delavskega sveta tudi sklenili, da ustanovijo samopomoč. Vsak član te pomoči bo prispeval po 200 dinarjev mesečno v skupni sklad in bo ob nujni potrebi dobil ustrezno posojilo. Doslje niti kaj takega niso imeli.

MARA PAVLIN

Mara Pavlin: OBETA SE BOLJE

Ti obeti se namreč ne nanašajo na Podbrezje, kjer je Mara doma, arveč je to dejala v zvezi s perspektivo v tovarni Spik v Kranju, kjer je zaposlena kot kvalificirana šivilja že polnih 14 let. Zdaj se preusmerjajo od pletilske na fino mehnično dejavnost v sklopu tovarne Iskra. V začetku je bilo med delavkami precej malodušja, a zdaj se skoraj vse tiste, ki so že prišle na vrsto, zelo pohvalijo. Skoraj polovica kolektiva je že prešla na drugo delo. Seveda je sedaj še težje, ker se šele privajajo in še nimajo na novih delovnih mestih tiste večine, kot je predvidena. Toda vsem se obeta lepši zaslužek, pravi Mara, čeprav je za kvalificirane malo neugodnejše kot za navadne delavke.

ELZA DOLENC

Štefka Smolej: DELATI JE TREBA

Mnoge kranjske gospodinjice so poznajo s trga, saj jo ob ponedeljkih in petkih vidijo tam s kosarimi solate, čebuljčka, rož itd. Našli smo jo pri delu na vrtu (v Lužah pri Senčurju) in povedala nam je, da so jo v to prisilile razmere med vojno, da je pač zagotavljala svojim otrokom kruha. Zdaj ji seveda otroci tudi pomagajo in njen vrt je lepo negovan. Delati je treba, pravi. Piaclo pa je včasih muhasto — odvisno je od trga, od vremena — in sploh od sreče.

ŠTEFKA SMOLEJ

PAVLA MEZEK

Pavla Mežek: KDO BO NA GRUNTU

Njena kmetija (in okolica sploh v Gabrku v Poljanski dolini) se mi je zdela ondan — zaradi pomladne bujnosti — še lepša kot sicer. Pavla Mežek z dvema mladoletnima sinovima dela in gospodari že več let sama, odkar je pač postala vdova. Toda njena skrb je, kdo bo ostal na gruntu. Nihče izmed sinov ne kaže veselja do kmetijskega dela. A Pavla razume današnji razvoj in se strinja, da razdrobljeno, individualno kmetijstvo ne more več zagotavljati lepe prihodnosti kmetičkim ljudem. Otrokom tudi ne želi tega življenja in garanja, kot ga je izkusila sama, kot ga pozna iz preteklosti.

KAREL MAKUC

Razvojna pot naših komun

(Nadaljevanje s 5. strani)

Tržič. Med vsemi občinami je bila najmanjša občina Jezersko, saj je imela le 772 prebivalcev.

Podobno kakor v kranjskem so ustanovili občinske ljudske odbore tudi v radovljiškem okraju, ki so ga razdelili na 13 občin. Največja občina je bila jeseniška z mestom Jesenice, ki je do tedaj imelo stopnjo samostojnega okraja in se je s reorganizacijo ponovno vključilo v sestav radovljiškega okraja. Kljub temu pa je mesto Jesenice še vedno imelo določene pravice.

Z reorganizacijo upravno-teritorialne razdelitve so se novi občinski ljudski odbori dopolnili okrepili, obenem pa se je znatno zmanjšal upravni aparat. Ker so bili ukinjeni dotedanji izvršni odbori, se je tako odgovornost občinskih odbornikov še povečala. Pred njimi so bile tedaj namreč pomembne naloge; utrditi so morali nove občinske ljudske odbore in težiti za nadaljnjo demokratizacijo ljudske oblasti in našega javnega življenja.

Rojstvo komun

Kaj je pravzaprav komuna? Beseda sama je latinskega izvora in pomeni v svojem prvotnem smislu lokalno skupnost. Besedi komuna ustreza slovenski izraz občina. Vendar pa je potrebno omeniti, da beseda komuna pomeni v pogojih socialistične graditve vsebinsko nekaj novega, ker gre v tem primeru tudi za dejansko novo družbeno enoto.

Komuna kot naziv za upravno-teritorialno enoto se je v povojnem razvoju komunalnega sistema na Gorenjskem pojavila zlasti v drugi polovici leta 1954, ko so se spet pojavile potrebe za določene spremembe na tem področju. Zato je bil ustanovljen poseben pripravljalni odbor za formiranje komun na Gorenjskem. Na podlagi živahnih razprav na terenu, na podlagi gospodarskih analiz in plodnega dela posameznih odborniških komisij je pripravljalni odbor že sredi novembra 1954 sprejel nekatere konkretne zaključke glede teritorialne razdelitve obeh dotedanjih okrajev na posamezne komune. Pripravljalni odbor je predlagal,

naj bi na Gorenjskem imeli deset komun, in sicer: Bled, Bohinj, Cerklje, Jesenice, Kranj, Poljanska dolina, Radovljica, Selska dolina, Skofja Loka in Tržič. Vendar pa je prvotni predlog sprejela nadaljnja razprava o poljanski komuni, ker so žirovci zahtevali samostojno občino in se niso strinjali za enotno Poljansko dolino. Tako se je število komun na Gorenjskem povzpelo na enajst. Okrajna ljudska odbora Kranj in Radovljica sta v dotedanji obliki zadnjič zasedala julija 1955, na kar se je še isti mesec konstituiral novi okrajni ljudski odbor za Gorenjsko s sedežem v Kranju in z 11 občinskimi ljudskimi odbori.

Kaj je privedlo do ustanavljanja komun? Družbeni in proizvodni odnosi — uvedeni z delavskim samoupravljanjem — so v podjetjih povzročili silen porast proizvodnih sil. Prav tako se je družbena samouprava širila tudi na ostalih področjih družbenega življenja. Takratni gospodarski sistem je že položil začetne materialne temelje za nove oblike in vsebino socialistične demokracije. Tedanja praksa je razen drugega tudi pokazala, da je bil

obstoječi mehanizem lokalnih upravnih organov že preveč okorel in je zato zaviral nadaljnjo rast socialističnih sil.

Nadaljnja krepitev občinskih ljudskih odborov

V nadaljnjih letih so se občinski ljudski odbori vedno bolj krepili in prevzemali od višjih upravnih organov vedno zahtevnejše in obsejnejše naloge. Z letom 1959 se je k Skofjeloški občini priključila še občina Gorenja vas, h kranjski občini pa občina Cerklje. Tako je gorenjska skupnost komun združevala le devet občin, ki pa so bile glede obsega, števila prebivalcev in gospodarske moči zelo različne. Število prebivalcev v občinah se je gibalo od 3600 do 43 tisoč. V posameznih občinah so ustanovili široko mrežo krajevnih odborov, preko katere je imel ljudski odbor stalen stik z občani. V drugih občinah pa krajevna samouprava še ni dovolj zazvela. Omenjeni in še številni drugi neomejeni vzroki so že konec leta 1960 sprožili široko razpravo o ponovnem združevanju gorenjskih občin. Dozorela je misel, ki je imela ekonomsko in družbeno podlago, da bi bilo smotno združiti občine Skofja Loka, Zelezniški in Ziri ter občine Radovljica, Bled in Bohinj v dve novi občini. V pripravi, ki so trajale več mesecev, so ponekod bolj, drugod manj aktivno sodelovali vsi občani. Po temeljitih razpravah in študijah je okrajni ljudski odbor Kranj februarja 1961 potrdil predlog reorganizacije gorenjskih občin. Odborniki OLO Kranj so ugodili tudi volivcem nekdanje občine Ziri, ki so se želeli priključiti občini Logatec in se tako ločiti iz gorenjske komunalne skupnosti.

Junija preteklega leta je tako pričela veljati nova upravno-teritorialna razdelitev Gorenjske. Tako imamo danes na Gorenjskem pet občin. Tako upravno-teritorialna razdelitev bo lahko nedvomno dalj časa ustrezala ekonomskemu in družbenemu razvoju našega področja.

IVAN PIVK

Zasedanje radovljiškega in kranjskega okraja

Pred ustanovitvijo gorenjskih komun

Oba okrajna odbora sta v izčrpnih razpravah ugotovila, da so na Gorenjskem podani vsi pogoji, da se ustanovijo komune — Združitev obeh okrajev v okrajni odbor zveze komun

V tokratnem zasedanju Okrajnega ljudskega pravilnega komiteja pomeni ustanovitve komun. Razprava je bila izredno zanimiva, saj so se v njej razpravljali o vsaki od 11 predlaganih komun. Vsebinsko je bilo to zasedanje izredno pomembno, saj so se v njem razpravljali o vsaki od 11 predlaganih komun. Vsebinsko je bilo to zasedanje izredno pomembno, saj so se v njem razpravljali o vsaki od 11 predlaganih komun. Vsebinsko je bilo to zasedanje izredno pomembno, saj so se v njem razpravljali o vsaki od 11 predlaganih komun.

ZIVAHNA RAZPRAVA V KRANJU

Cetrtak, 31. 8. 1954

Zlasti se je Glas izkazal kot dober obveščevalec in komentator v času, ko smo pričeli na Gorenjskem ustanavljati komune. — Glas Gorenjske 2. oktobra 1954

Hammond Innes:

61

Sinji led

Mislil sem na to, kako lahko so bile Sundejeve kratke noge hitele po poti. Ta človek je bil vajen mrzla, prestal je antarktične ekspedicije med kitolovom.

Pogledal sem k Jillii. Zdaj bo pričel obdelovati njo. Bil je navaren fant, ki je igral visoko igro. Zakonitih meja ni poznal. In da bi dosegel svoj cilj, bi jih brez pomisleka prestopil. Odnehal bo šele, ko bo zvedel za Farnellovo skrivnost. Počasi sem se premaknil k svojemu nahrbtniku.

»Prosim, ostanite, kjer ste, gospod Gansert! Lovaasov glas je zvenel ostro. Potem je dejal po švedsko: »Halvorsen, preiščite njegove stvari. Poglejte, ali ima kakšno orožje?«

Njegov tovariš je šel skozi sobo do mojega nahrbtnika in vzel iz njega revolver. Potem je pregledal še Jillino prtljago. Slednjič je stopil še k nama od zadaj in pretipal najino obleko. Potem je prišel orožje Lovaasu. Mali kapitan je odprl revolver. »Tako,« je dejal. »Vi niste streljali. Toda morda je streljal vaš prijatelj Sunde, ali ne?«

Preslišal sem vprašanje in gledal skozi okno. Živci so mi zdaj moje utrujeno telo zopet napeli. Z okna je nekdo brisal sneg. Neka roka je zunaj očistila okno in potem je neki obraz za hip pogledal skozi očisto steklo. Ali je bil Farnell? Tega nisem mogel reči z gotovostjo, videl sem samo oblike nosu in ust in za sekundo se je dvoje oči zazrlo v moje.

»Da, kaj se je torej zgodilo z Gaarderjem?« je vpraševal Lovaas dalje. Obrnil sem se od okna. Če je bil zunaj Farnell, sem ga moral posvariti. Od tam, kjer je pogledal v hišo, Lovaasa ni mogel videti. Če sem torej govoril dalje, je gotovo moral opaziti, da v koči nisem sam. »Ali je bil tisti Gaarder pri vas, ko ste odšli?« sem vprašal. »Vsekakor,« je Lovaas odgovoril. »Trije smo zapustili Auerland.

To vendar dobro veste, gospod Gansert? In kaj se je zgodilo v Osterbu?«

»Kaj naj bi se bilo zgodilo?« sem zopet vprašal.

»Vprašam vas, kaj se je zgodilo?«

»In jaz vprašujem vas, kapitan Lovaas, kaj naj bi se bilo po vašem mnenju zgodilo?« sem odvrnil. »Saj ste ga vi pustili tam. Ali ste si zamislili stvar tako, da naju bi on ubil?«

»Saj vendar nisem neumen. Razen tega bi mi prav nič ne pomagalo, če bi vas ubil. Saj še nisem zvedel vsega, kar vi veste.«

Po preprihu sem čutil, da so se zunanja vrata odprla. Doseči sem moral, da je govoril dalje. »Zakaj pa ste ga tedaj pustili tam, kapitan Lovaas!« sem odgovoril s krepkim glasom.

»Od kod veste, da sem ga pustil tam?«

»Saj vendar samo ponavljam, kar ste mi vi povedali, kapitan Lovaas!«

»Prav nič vam nisem pripovedoval!« je ostro odgovoril. Potem je zopet stisnil obrvi nad očmi. »Zakaj pravzaprav govorite tako glasno, kaj? In kaj pomeni to nenehno ponavljanje, kapitan Lovaas?« sem in »kapitan Lovaas?« tja? Kaj nameravate s tem, gospod Gansert?

»Ah, tako, vi ste torej, gospod Gansert?«

Glas je prihajal iz smeri meni za hrbtom. Toda ni bil glas, ki sem ga pričakoval. Ko sem se obrnil, je stal med vrati Dahler. Njegova drobna postava je bila vsa pokrita s snegom. Njegov obraz je bil siv, rdeče okrog njegovih ust globoko zarezane. In zopet se je po svoje skrivnostno smejal: »Jorgensen, pač še ni prišel, kaj?«

»Jorgensen?«

»Da, ali ni prišel?«

»Ne,« sem dejal.

»Prav, to me veseli. Iz hotela sem odšel za njim. Potem sem ga izgubil v snežnem metežu. Verjetno bo kmalu prispel.« Spustil je nahrbtnik na mizo in stopil do ognja, da bi si tam pogrel roke. »Tako, vi ste tudi tukaj, ali ne?« je pozdravil Lovaasa.

»Da, jaz sem tukaj in izgubil sem enega svojih ljudi?«

»Kako ste ga izgubili? Ali se je kaj zgodilo?«

Njegov pogled je šel naglo od Lovaasa do mene. »Kdo je bil poškodovan?«

Nisem odgovoril.

»Kje je Sunde?« je vprašal dalje. »Ali ni prišel z vami, gospod Gansert?«

»On je zdaj v Steinbergdalju,« sem odgovoril.

Popraskal se je po eni strani glave kot kak radoveden krokar, pogledal Lovaasa in dejal: »Kje je Farnell?«

»Ne vem,« je odgovoril Lovaas z jeznim glasom. Bilo je jasno, da Dahlerja ni rad videl. Toda pred pohabljenecem ga je minila njegova prevzetnost. Bilo je videti kot bi se ga bal.

»Ne vem,« ga je oponašal Dahler. »No, da boste že zvedeli, kaj se je zgodilo. Kmalu bo tukaj Jorgensen in potem bo gotovo kaj narobe. To ni človek, ki bi bil pripravljen na popuščanje, kapitan Lovaas. Zašli ste v njegovo lovišče in on ima s seboj policojo.«

»Ne, policija je doli v hotelu. Toda Jorgensen jim je dejal, naj se pripravijo, ker bodo morali aretirati še več ljudi in ne samo moža, ki je trenutno znan pod imenom Schreuder.«

Lovaas je razmišljal, potem pa se je nenadoma odmaknil od ognja in dejal: »Pridi, Halvorsen, odšla bova.«

Dahler ga je z zdravro roko prijel za ramo. Pohabljen roko je pustil nad rdečo razbeljenim štedilnikom. »Trenutek, kapitan Lovaas,« je dejal. »Preveč se vam mudi, Jorgensen policiji še ni ničesar povedal. Še ne.« Dahlerjeve male črne oči so pozorno opazovale kitolovčev obraz.

»Kaj hočete s tem reči?« je vprašal Lovaas. Njegov glas je zvenel nelagodno — nervozno.

»Prav ničesar nočem reči,« je počasi odvrnil Dahler. »Če bi vi ujeli Farnella — da, potem bi bile stvari drugačne. Potem bi bili izven nevarnosti. Razumete, kapitan, že od nekdaj ste bili preveč ognjevit. Vedno morate vse prehitovati. Držati bi se bili morali pravne poti — toda če tega niste hoteli — potem bi bili morali uspeti, ali ne? Če bi si znali preskrbeti, kar hočeta od Farnella, gospod Jorgensen in tale gospod Gansert — potem bi stali pred nami čisti kot jagne. Brez tega pa...« Razmišljal je in potem mirno dejal: »Razen tega, od tod je precej daleč do hotela, kjer čaka policija. Pa še snežni vihar je zunaj.«

Napravil je pomemben premor, pri tem pa opazoval Lovaasa kot mačka svojo žrtev.

»Ali je hotel Lovaasa pripraviti v skušnjavo, da bi Jorgensen ubil? Kaj je bilo, kar ga je tako obsedlo? Sovraštvo do Jorgensena? Želja, da bi dokazal svojo nedolžnost? Kaj ga je sililo k temu, da je šel po Farnellovi sledi z namenom, da ga uniči in vendar dobi od njega pomoč, kot jo je bil dobil med vojno tu zgoraj med hribi? Spomnil sem se, kako je nekoč Sunde dejal: »Dahler — menim, da je neumen?«

Prihodnji teden bo kolektiv VELETRGOVINE LOKA v Šk. Loka praznoval deseto obletnico obstoja podjetja. Pred desetimi leti je namreč tamkajšnji mestni ljudski odbor izdal odločbo o ustanovitvi trgovskega podjetja na veliko in malo LOKA v Škofji Loki, medtem ko prvi začetki podjetja segajo v leto pred tem (1951). Tedaj je imela LOKA 10 poslovalnic in skladišče: njen promet je znašal 184 milijonov dinarjev. V letu 1954 je prišlo do reorganizacije trgovske mreže: poslovalnice so se osamosvojile in v celoti same prevzele maloprodajno mrežo. Podjetje, ki je dotlej združevalo trgovske poslovalnice Škofje Loke in okolice, je v vlogi čistega grosista prevzelo ime VELETRGOVINA LOKA s poslovnim teritorijem na Gorenjskem, Primorskem in v Ljubljani.

Danes ima VELETRGOVINA LOKA 24 poslovalnic, od katerih jih je nekaj moderno opremljenih, skladišče (in enega v gradnji) ter 10-krat večji promet kot ob ustanovitvi. Porast prometa je bil najbolj občuten v letih 1959 in 1960; lani je znašal že 1 milijardo 600 milijonov dinarjev, medtem ko letošnji plan predvideva še za 300 milijonov dinarjev večjega.

Ste že bili v Poljanah? - Moderna stavba trgovskega centra sredi vasi posluje pod okriljem - VELETRGOVINE LOKA, s prav tako sodobno opremo pa so jo ta teden odprli v Medvodah. S 1. januarjem letos se je namreč k LOKI priključilo trgovsko podjetje Sava Medvode s svojimi

11 poslovalnicami in skladiščem v gradnji. Eno od poslovalnic so sedaj preuredili, ostale v medvoški in tudi škofjeloški občini pa bodo letos in prihodnje leto. Samo za letošnje leto so za lastne investicije namenili 37 milijonov dinarjev. - V Poljanah so z novo prodajalno rešili trgovski problem za to območje, saj so v eni stavbi združili tri trgovine, ki so dotlej delale v neprimernih prostorih. Sedaj je v njej delikatesni oddelek, oddelek za gospodinjske potrebine, železnina ter v zgornjem delu tekstil in galanterija. Za vaška področja in središča z mnogo stanovanji so te vrste potrošniških centrov kot nalašč.

Kolektiv loške VELETRGOVINE šteje danes 132 delavcev, ki so zaposleni v treh ekonomskih enotah. Vsaka taka enota ima svoj delavski svet in upravni odbor, osrednji delavski svet pa sestavlja po 7 članov iz vsakega sveta ekonomske enote.

Tako je torej VELETRGOVINA LOKA uspešno prehodila prvo desetletje, še večji uspehi pa jo čakajo v prihodnjem obdobju. Sedaj je podjetje namreč že tako razvito, da lahko svoja investicijska sredstva vliaga v obnavljanje svojih poslovalnic in v izgrajevanje novih. Njihovi načrti so precejšnji: zgraditi nove prodajalne (take kot tista v Poljanah) na Trati pri stanovanjskih blokih in na »novem svetu« proti Stari Loki, kjer gradijo veliko novih stanovanj, pa še drugje v škofjeloški občini in po Gorenjskem.

za prostor smo odstopili VELETRGOVINI LOKA)

Jubilej

VELETRGOVINE LOKA

Priznana
kvalitetna
tovarna
čevljev

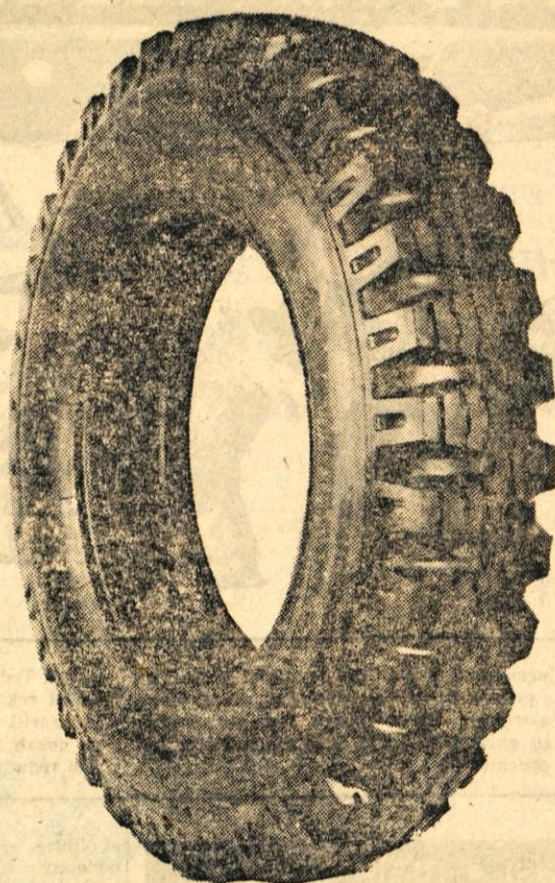
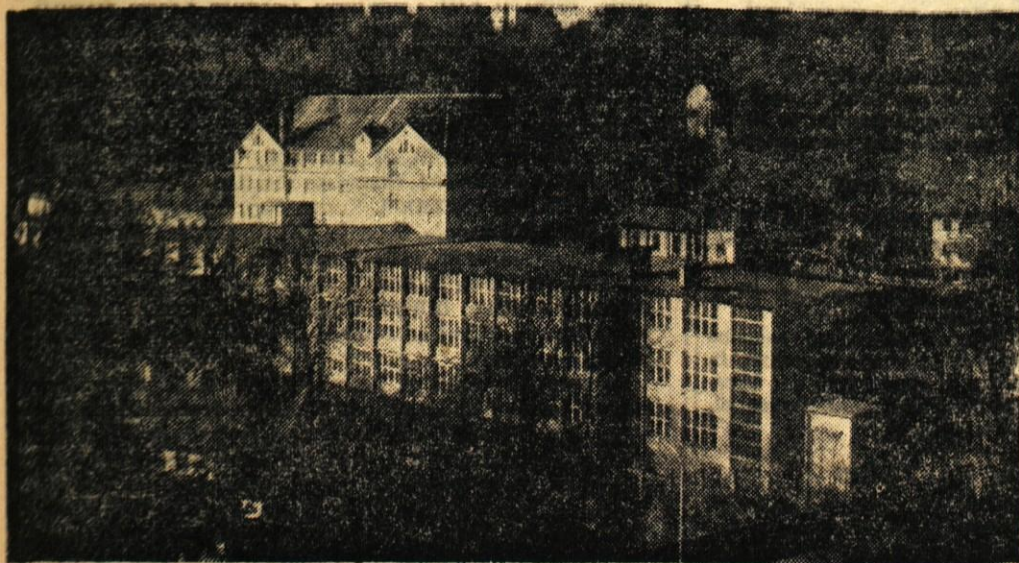
Peko

prinaša na trg izredno bogato kolekcijo
lahkih in udobnih sandal, sandalet in modnih
natikačev, ki predstavljajo zadnjo besedo
mode 1962

Tovarniški žig „Peko“ odraža skoro 60-letno
traditijo in s tem najboljše poročstvo za
kvalitetni izdelek in solidno ceno

Prepričajte se o tem sami pri pregledu naših
izložb v vseh „Peko“ trgovinah po vsej
državi. Razstavljeni modeli vam zagotavljajo
udobno in lahkotno hojo

Priporoča se vam kolektiv tovarne „Peko“ Tržič

Sava

tovarna gumijerih izdelkov - Kranj

Tovarna »Sava« vam nudi z najširšim izborom avto plaštev -
za potniške avtomobile, kamione, avtobuse, trolejbusy -
varno udobno in ekonomično vožnjo

ŽELEZARNA

Jesenice na Gorenjskem

JESENICE

LR Slovenija

- Telefon: 244, 245, 246, 250
- Telegram: Železarna Jesenice
- Tekoči račun: NB Jesenice 607-13/1-406
- Teleprinter: št. 9,3196 Ljubljana

se priporoča
svojim odjemalcem

Bombažna predilnica in tkalnica TRŽIČ

Predilnica - Sukančarna - Tkalnica - Belilnica - Barvarna - Apretura

proizvaja:
kvalitetne bombažne tkanine: surove in beljene v širini od 70 do 200 cm, industrijsko prejo do številke Nm 50, prejo za domačo obrt, in sicer mulle double, knitting in hardwatter

- REZI! - REZI! - REZI! - REZI! - REZI! - REZI! - REZI! - REZI! - REZI! - REZI! - REZI! - REZI!

DOPISNICA

15.-

UPRAVA

„GLASA“

KRANJ

p. p. 63

Jack LONDON

Krištof Dimač

Priredil: Stanko SIMENC

Riše: Janez GRUDEN

70. S Cokom sta se za nekaj časa ločila. Kriš je zvedel za jezera Surprise in skrivnostno vas pri »Dveh kočah«. Dno tega jezera, tako je šel po dežel glas, je tlakovano s suhim zlatom. Tudi pri »Dveh kočah« so nekoč — tako so govorili — našli suho zlato. Kriša je gnalo tja in nakupil si je opreme.

71. Teden dni kasneje je bil Kriš že med gorskimi stemeni južno od reke Indian. Zapustil je sani in olovil volčjake. Vsakemu je naprtil 50 funtov. Enako breme je nosil tudi sam. S krpljami na nogah je hodil na čelu in gazil mehki sneg, za njim pa je v gosjem redu stopalo šest psov.

72. Čez nekaj dni je dospel na rob ogromne stene. Začel je divjati melež; zavlil se je v kožuhe in zbral okoli sebe pse. Zjutraj, ko je neurje ponehalo, je pod sabo zagledal zamrzo, s snegom pokrito jezero, obdano s špihi. »Saj to je Surprise,« je zamrmral Kriš, »polnoma usreza opisu.«

mali oglasi • mali oglasi

prodam

Prodajam trodelno brano, slamo-reznicu na motorni pogon in kmetijski voz (vprežni). — Zg. Bitnje 17 2360
Prodajam več gorenjskih nageljnov. — Mlinska 5, Bled 2385
BMW - 250 cm, odlično ohranjen, prodajam. — Naslov v oglašnem oddelku 2392
Prodajam telico, ki bo v 14 dneh telečila. — Jekovec, Zg. Bitnje, Zabnica 2451
Prodajam kravo s telcom (dobra mlekarica). — Orehovlje 1 2452

Kmetijska zadruga »SLOGA« Kranj sprejme finančnega knjigovodjo (kinjo)

Nastop službe možen takoj ali po dogovoru.
Osební dohodek po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.
Prijave sprejema uprava zadruga Kranj, Gasivska ulica 5 — do 28. junija 1962.

SOLSKI CENTER ZA BLAGOVNI PROMET V KRANJU, Cankarjeva 2

razpisuje sprejem rednih slušateljev v oddelke za odrasle

1. Oddelke za odrasle — do 25 slušateljev
2. Enoletna poslovodska šola — do 50 slušateljev
3. Dvoletna komercialna šola — do 24 slušateljev

Pogoji:

Vsi slušatelji morajo biti že zaposleni v gospodarski organizaciji, ki se bavi s trgovino, obrtjo, industrijo ter upravljajo blagovni promet in da podjetja priporočajo vpis.

Posebni pogoji:

Kandidati pod 1. dokončana osemletka, kandidati pod 2. in 3. dokončana šola za prodajavce in dvoletna praksa v blagovnem prometu.

Prijave, kolkovane s 50 din državne takse, je treba poslati skupaj s šolskim spričevalom, rojstnim listom in potrdilom podjetja do konca junija naslovu.

GLAS — najbolj razširjen časopis na Gorenjskem — izhaja trikrat na teden. Vsako soboto prinaša zabavno prilogo PANORAMO, občasno tudi NASE PROBLEME. Na časopis GLAS je naročeno več kot dve tretjini družin na Gorenjskem. Tistim, ki nanj še niso naročeni, pošiljamo ob tej priložnosti naročilnico za časopis z željo, da bi se uvrstili med naše naročnike.

Naročilnica

Ime in priimek

stanujoč (točen naslov)

pošta

naročam »Glas,«

in prosim, da mi ga začnete pošiljati dne

Naročnino bom poravnal takoj po prejemu položnice

Opomba: Navedite, kaj vam najbolj ugaja v časopisu in o čem želite,

da bi več pisali

dne

(Podpis)

»Colibri«. — Naslov v oglašnem oddelku 2458
Prodajam stoječo deteljo. — Fani Grmek, Cesta JLA 32 2459
Prodajam hlevčke za zajce. — Partizanska 24 2460
Prodajam telico, 7 mesecev brejo. — ali kravo, 5 mesecev brejo. — Vasca 12, Cerklje 2461
Prodajam kravo po drugem telcom. — Grad 14, Cerklje 2462
Prodajam levi vzdiliv štedilnik in šivalni stroj »Singer« z dolgim čolničkom. — Titov trg št. 25/II, Kranj 2463

Prodajam različne rabljene predmete: omare, postelje, gaje, čebričke, več vrat, zabojev, tehtnice itd. — Janez Stare, Jelenčeva 27 2464
Prodajam prašičke, 7 tednov stare. — Nova vas 5, Preddivor 2465
Prodajam plemenskega vola, 400 kilogramov težkega. — Ana Starman, Godešič 26, Sk. Loka 2466

Prodajam stoječo seno, obe košnji, na Suhi. — Poizve se Jezerska št. 77, Primskovo 2467
Prodajam kravo, ki bo konec julija drugič telečila. — Podbrezje št. 111. 2476

Ugodno prodajam 6-voltni nov akumulator za avto, vse rezervne dele za »Opel-Recorda« in stroj v brezhibnem stanju. — Zelag 32, Cerklje. 2477

kupim

Kupim cirkular-kalino 60 in »Spingel«. — Filip Bohinc, Medvode 2468
Kupim novejšo enodružinsko hišo, vseljivo ali še nedograjeno, od Kranja do Skofje Loke. — Naslov v oglašnem oddelku 2469

Kupim levi štedilnik. — Pavla Masec, Stirpnik 11, Selca 2470
»DKW-Junior« kupim. — ponudbe pod »Gotovina« 2471

Kupim malo rabljen »Volkwagen« 1961 ali nov 1962. — Naslov v oglašnem oddelku. 2476

ostalo

Veseli planšarji vam bodo igrali v nedeljo, 17. junija, na gasivski veselici pred Gasivskim domom v Stražišču. Ob slabem vremenu bo prireditev v domu Partizan 2401

menu bo prireditev v domu Partizan 2401

Kravo, dobro mlekarico, dam v rejo. — Trstenik 25 2402

Sprejemem torbarja z vozniskim dovoljenjem. — Ponudbe oddati pod »Izpit B-kategorija« 2407

Javna zahvala! Vsem, ki so mi stregli v bolezni, posebno pa dr. Finku in sestri Lidi, za veliko požrtvovalnost, da sta mi rešila življenje, najlepša hvala. — Vojni invalid Avgust Zagorjan, Golnik 2472

Zamenjam dvosobno stanovanje s kuhinjo in pritlikinami v Kranju, za večje ali enakega v Kranju. — Ogled ob nedeljah dopoldne. — Naslov v oglašnem oddelku 2473

Iščem posojilo. Vrnem z obrestmi ali nudim skromno sobico. — Naslov v oglašnem odd. 2474

Podnajemnika sprejem od 15. junija. — Vprašati Skofjejska cesta 36 2475

Zelim spoznati žensko, staro od 35 do 40 let, brez otrok, zaradi ženitve. — Oddati ponudbe pod »Resno«. 2479

Obveščamo, da se opravlja nega nog — pedikura. Odstranjujemo kurja očesa, trdo kožo in vraščene nohte dne 17. 6. 1962 od 8. do 15. ure, v brivnici Pirc, na Primskovem 2480

Dr. Dragu Petriču čestitajo ob pomoci na medicinski fakulteti — domači. 2481

Občinski ljudski odbor Kranj — oddelke za gradnje in komunalne zadeve obvešča prebivalce mesta in okolice, da je Valjavčeva ulica od Gregorčičeve ulice do Ceste JLA zaprta za ves promet od 15. junija 1962 do preklica. 2482

Razpis za vpis učencev! — Na državni glasbeni šoli v Kranju je vpisovanje novih učencev v dne 28. in 22. junija. — Pogoji za vpis so objavljeni na šolski oglasni deski. 2483

Vozilec, ki je bil odpeljan s Stare ceste, naj najditelj vrne na naslov v oglašnem oddelku. 2484

Izgubljen fotoaparati Regula II-B, izgubljen v Trzinu, prosim, da ga vrnete Francu Grašiču, Sp. Duple 70 ali na postajo LM Trzin. 2485

Osební avto Fiat 1100 in Fiat 1400, v voznem stanju, zamenjam za rabljeni Fiat 600. — AMD Kranj. 2486

objave

RAZPRODAJA

Trgovsko podjetje »LUBNIK«, Skofja Loka, prodaja naslednja osnovna sredstva:

1. opremo za trgovski lokal
2. decimalno tehtnico (rabljeno)
3. lestence
4. pisalne mize (rabljene).

Prednost pri nakupu imajo gospodarske organizacije, po 20. juniju prodamo tudi posameznikom.

RAZPIS

Podjetje za ptt promet v Kranju razpisuje

4 delovna mesta elektro-tehnikov za Kranj, Radovljico-Bled, Skofjo Loko in Jesenice.

Interesenti naj vložijo ponudbe z opisom docedanje zaposlitve in kratkim življenjepisom pri upravi podjetja v Kranju, Poštna ul. št. 4 do 30. t. m.

RAZPIS

Uprava TVD »Partizan« Jesenice razpisuje mesto hišnika v domu TVD »Partizan« Jesenice, Cesta Zelezarjev 1

Prednost imajo kandidati, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

1. Družina z največ 4 otroki, od katerih imata vsaj dva več kot 16 let.

2. V družini ne sme biti stalno bolnih članov.

3. Kandidat mora biti večš najrazličnejših ključavničarskih in mizarskih opravil.

4. Poleg svoje redne zaposlitve se mora posvetiti izključno delu, ki ga sprejema.

5. Honorar oziroma plača in ostali pogoji po dogovoru.

Interesenti naj svoje prošnje, v katerih naj navedejo, katere gornje pogoje izpolnjujejo, oddajo najkasneje do 1. julija 1962 na naslov: TVD »Partizan« Jesenice, Cesta Zelezarjev 1.

KOVINARSKO ELEKTROTEHNIČNI SOLSKI CENTER V KRANJU, CANKARJEVA UL. 2 razpisuje

vpis v Tehniško šolo za šol. leto 1962/3. Tehniška šola bo sprejela 30 dijakov v elektro in 30 dijakov v strojni oddelku.

Rok za vlaganje prijav:

Ravnateljstvo bo sprejemalo pismene prijave kandidatov najkasneje do sobote 23. junija 1962. Kandidat ne smejo biti starejši od 18 let.

Prijava mora vsebovati:

1. Prošnjo kolkovano z 50 din državne takse,
2. Rojstni list,
3. Sprčičevalo o uspešno dovršenem 8. razredu osnovne šole,
4. Mnenje šole, kjer je kandidat dovršil zaključni razred,
5. Morebitna potrdila gospod. ali drugih organizacij, ki bodo kandidata štipendirala.

Ce bo prijavljencev več, kot je razpisanih mest, bodo morali vsi prijavljenci opraviti preizkušnjo znanja iz slov. jezika, matematike in fizike.

Dne 26. junija bo na razglasni deski objavljen seznam sprejetih kandidatov oziroma bo objavljen čas in razpored izpitov.

RAVNATELJSTVO

Uprava cen

Drevi nagradno žrebanje »GLASA«

VREDNOST NAGRAD NAD MILIJON DINARJEV

Kdo bo srečni nagradenec, bo odločil žreb drevi na slovesni prireditvi ob 15-letnici »Glasa«, ki se bo začela ob 20.30 v veliki dvorani kina »Center« v Kranju. Kot smo omenili, je vrednost nagrad nad milijon dinarjev, nagrade pa so prispevali:

2 MOPEDA, TELEVIZIJSKI SPREJEMNIK, 2 RADIJSKA SPREJEMNIKA — vse Gorenjski tisk; FRANCOSKO KOMODO, Krasoprema, Dutovlje; OBLEKO, Kokra, Kranj; RADIJSKI SPREJEMNIK, Iskra, Kranj; DAMSKI PLAŠČ, Novost Križe; JEDILNI KOT (garnitura), Gorenjska Lesce; DARILO PO IZBIRI, Delikatesa, Kranj; ENOTEDENSKI PENZION, Hotel Jelovica, Bled; VECERNO OBLEKO, Tovarna šipk, Bled; PULOVER IN KAPO, Almira, Radovljica; 4 KUB. METRE DRV, Jelka, Radovljica; 2 KUB. METRA DRV, GG Kranj; 4 LEZALNE BLAZINE, Sava, Kranj; VRTNO GARNITURO, Roleta Kranj, TRODELNO ŽIMNICO, Tapetništvo, Kranj; 2 USNJENA SUKNJICA, Gorenjska oblačilnica, Kranj; 5 TON VELENJSKEGA PREMOGA, Kurivo, Kranj; BLAGO ZA ŽENSKO OBLEKO, Zapuže, Begunje; ZABOJ STEKLENIC VINA, Vino, Kranj; SODČEK PIVA, hotel Pošta, Jesenice; MIZO, Sora, Medvode; 25 kg ZEBLJEV IN 2 GARNITURI VZMETI, Zelezarna Jesenice, ODEJO, Odeja, Skofja Loka; HLEB SI-RA, Mlekarna, Kranj in DEKLISKI PLAŠČ, Zavor za zaposlovanje invalidov.

Na nocojšnji prireditvi bodo sodelovali tudi veliki plesni zabavni orkester iz Kranja pod vodstvom Franca Puharja in s pevci Marjan Deržaj in Petrom Ambrožem. Peter Ambrož bo tudi skupaj z Jeseničanko Rino Brunovo pel ob spremljavi simfoničnega orkestra kranjske glasbene šole pod vodstvom Petra Liparja. Nastopil bo tudi mešani pevski zbor »France Prešeren« iz Kranja, za vezno besedilo pa bosta poskrbela humorista Marjan Marinc iz Ljubljane in France Trefalt iz Kranja.